

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredno ceneje in praznično. — Inerati do 80 peti vrsta a Din 2, do 100 vrsta b Din 2.50 do 100 do 300 vrsta c Din 3, večji inerati peti vrsta Din 4. — Popusti po dogovoru, inerati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za usposabljanje Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Na spomlad velika nemška ofenziva na zapadu?

Zavezniki pričakujejo, da se bo spomladi pričela totalna vojna — Napad na Maginotove utrdbe bo stal Nemčijo po mnenju vojaških strokovnjakov najmanj en milijon vojakov

Zeneva, 30. jan. j. (Havas). Berlinski dopisnik lausanskega lista »Tribune« se bavi v nekem dopisu z načrti, ki jih utegne imeti Nemčija za nadaljevanje vojne in pravi med drugim: »Ne smemo pozabiti, da ljubni nemški generalni štab v prvi vrsti dve stvari: tajinstvenost in iznenadenje. Nikoli ne bi Nemčija popolnoma očitno in skozi več mesecev koncentrirala svoje vojske na mejah Belgije in Holandske, ako bi resnično imela namero napasti na teh mejah. Zaradi tega je najbolj verjetno, da bo prizorišče odločilnih vojnih operacij na nekem drugem terenu, o katerem se prav nič ne govori.

Istotako je list skeptičen na vest, da bi Nemčija hotela napasti Švedsko in Norveško. Na eni strani bi tak napad še bolj ogrožil svetovno javno mnenje proti Nemčiji, na drugi strani pa bi se potem tudi ohladili odnosi med Moskvo in Berlinom. Ni namreč jasno, kakšen smisel naj bi imela vsa sovjetska akcija na Finskem, če bi se med tem Nemčija utrdila na Švedskem in Norveškem in presekala sovjetski Rusiji pot do atlantskih pristanišč. Preostane torej samo ofenziva na zapadu. Po mnenju vojaških strokovnjakov bo morala Nemčija v ta namen žrtvovati najmanj en milijon mož, a še vedno je uspeh dvomljiv.

Washington, 30. jan. s. (Havas). Svoji govor francoskega ministrskega predsednika Daladierja je napravil v ameriških političnih krogih zelo velik vtis. Posebno pozornost posvečajo onemu delu govora, kjer Daladier poudarja, da je pričakovati skorajšnjega začetka totalne vojne. Ameriški politični krogi primerjajo to izjavo s sobotnim govorom angleškega mornariškega ministra Churchilla, v katerem je ta istotako govoril o postritvi vojne in zahteval iniciative s strani zaveznikov. Na drugi strani pa je pred mesecem v govoru v Chicagu angleški poslanik lord Lohian omenil verjetnost velike nemške ofenzive spomladi.

Nadalje posvečajo pozornost v Ameriki Daladierjevimi besedami o zatiranju Čehov

in Poljakov ter opozarjajo na slične informacije iz Vatikana.

Kaj misli nemška javnost o izidu vojne

London, 30. jan. k. Berlinski dopisnik lista »Berlingske Tidende« v Kopenhagenu dr. Helge Knudsen je poslal iz Berlina članek o javnem mnenju v Nemčiji. Članek je vzbudil precejšnje zanimanje v vseh zaveznikih in nevtrajnih političnih krogih, tembolj zaradi tega, ker je nemška cenzura dala dovoljenje za objavo tega članka.

Med pametnimi in uravnoteženimi Nemci jih je mnogo, poroča dr. Knudsen, ki so prepričani, da bodo Nemci na čudežen način dobili vojno. Nekateri so prepričani, da ima Nemčija na razpolago sredstva, s katerimi lahko pretvori vso Anglijo v ogromen ledenik. Drugi so prepričani, da ima Nemčija neke vrste plin, katerega bodo nemški letalci apustili nad vso Anglijo. Učinek plina bo ta, da bodo vsi angleški prebivalci uspavani in se ne bodo prebudili štirinajst dni. Medtem Nemčija lahko iz kroga svojo vojsko na britanskem otoku. V splošnem so v Nemčiji prepričani, da bo Nemčija začela z veliko ofenzivo ob začetku pomladi in da bo sedanja vojna končana najkasneje v juniju.

Nemški list o vojnih ciljih zaveznikov

London, 30. jan. s. (Reuter). Berlinski list »Der Angriff« objavlja danes podatke o vojnih ciljih zaveznikov. List navaja, da hočeta Francija in Anglija v primeru svoje zmage zahtevati odstop leve obale Rena, dati Poljski ozemlje do Odra, odstopiti Saško območje, Češkoslovaški in pridružiti Bavarsko Avstriji. V tukajšnjih uradnih krogih označujejo te vesti za neustojne in izražajo prepričanje, da zasledujejo samo namen, da bi vzbudile v nemški javnosti vtis, da hočejo zavezniki Nemčijo razkosati.

Prvi večji letalski napad na Anglijo

Včeraj popoldne so Nemci prvič izvedli napad v večjem obsegu — Potopili so 9 angleških ladij

London, 30. jan. j. (Reuter). Včeraj so Nemci izvršili prvi večji letalski napad na Anglijo. Večjemu številu nemških letal se je navzile temu, da so bila močno obdelana od angleških protiletalskih obalnih baterij, posredno doseči nekatera mesta, ki leže do 60 km globoko v notranjosti grofije Yorkshire. Šele eskadrilam angleških bojnih letal, ki se s velikim številu dvignila proti nemškim bombnikom, se je posrečilo sovražnika prisiliti, da se je umaknil iz notranjosti dežele nad morje, koder je prišlo do letalske bitke, katere podrobnosti pa še niso znane.

London, 30. jan. s. (Reuter). Včerajnji nemški letalski napadi na ladje ob angleški obali so se raztezali na daljavo 650 kilometrov vse od ustja reke Tyne na Škotskem pa do Kenta na jugu. Pri bombnem napadu na Shetlandsko otočje so bile vržene štiri bombe, škoda ni bila povzročena.

Berlin, 30. jan. s. (DNE). V posebnem poročilu, objavljenem ponoči po radiu, je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da so včeraj nemška letala ob angleški obali uspešno napadla oborožene angleške trgovske ladje, ki so potovale v spremstvu vojnih ladij, kakor tudi stražne ladje. Nemška letala so naletela na hud protiletalski ogenj in so se zapletla tudi v borbo z angleškimi letali. 7 oboroženih trgovskih ladij in 2 stražni ladji sta bili potopjeni. Eno angleško lovsko letalo je bilo sestreljeno pri Hullu.

London, 30. jan. s. (Reuter). Nemško vrhovno poveljstvo je ponoči objavilo v posebnem komunikatu, da je bilo ob približno včerajšnjih letalskih napadih na ladje ob angleški obali sestreljeno angleško letalo. K temu pripominjajo v angleških uradnih krogih, da je vse detaje včerajšnjih letalskih spopadov objavilo že angleško letalsko ministrstvo v včerajšnjem komunikatu. V tem komunikatu je bilo povedano, da je bilo eno angleško letalo pri Hullu sicer zadeto, toda ne sestreljeno.

Berlin, 30. jan. AA. (DNE). V okvirju izvidniških poletov so nemške letalske sile napadle 29. januarja na Severnem morju sovražne konvoje oboroženih trgovinskih in patrolnih ladij. Navzile močnemu sovražnikovu obrambnemu ognju ter njegovim lovskim letalom je bilo uničenih 7 trgovinskih oboroženih ladij in dve patrolni ladji. Pri Hartlepoolu je bilo sestreljeno sovražno lovsko letalo. Vsa nemška letala, ki so se udeležila borbe so se vrnila nepoškodovana na oporišča.

Ameriški bombniki za Anglijo

New York, 30. jan. s. (Reuter). Iz Kalifornije poročajo, da je dobila tovarna letal Lockheed naročila za 200 bombnikov najnovejšega tipa za angleško vojsko. Vrednost naročila znaša 4 in pol milijone angleških funtov. Letala novega tipa so mnogo hitrejša in mnogo bolj konstruirana nego prejšnji tip.

Nemški municijski vlak zletel v zrak

Basel, 30. jan. s. (Reuter). O včerajšnjem železniški nesreči v Nemčiji, ki se je pripetila tik za glavnimi utrdbami Slegfriedove linije, poročajo sedaj, da je imela večji obseg, nego je bilo prvotno javljeno. Trčila sta dva vlaka, od katerih je eden vozil municijo. Prišlo je do več eksplozij. Nesreča je zahtevala tudi več človeških žrtev. Proga še vedno ni očiščena.

Racionalizacija živila v Angliji

London, 30. jan. s. (Reuter). Ministrstvo za prehrano je danes objavilo, da bo v kratkem prevzela vlada kontrolo nad celokupnim uvozom čaja v Anglijo. V najkrajšem času bo tudi odredeno racionaliziranje mesa. Uradno je bilo nadalje odredeno, da morajo biti doma producirani margarini dodani vitamini A in D.

Prometne težave v Angliji

Zaradi izredno slabega vremena je nastal v prometu popoln zastoj — Ukinjeni vojaški dopusti

London, 30. jan. s. (Reuter). Prometne nepravilne v Angliji zaradi slabega vremena zavzemajo izreden obseg. Pri Manchesteru jih je še povečalo dejstvo, da se je izliril pri Swintonu neki vlak, kar je za več ur blokiralo progo. Mesto Glasgow je od včeraj popolnoma odrezano od sveta. Železniška uprava je izdala na potujoče občinstvo svarilo, naj računa s izrednimi zamudami vlakov. Mnogo vlakov je bilo tudi začasno ukinjenih, ker morajo železnice predvsem prevažati živila in gorivo. Težave so tudi v cestnem prometu; zato je angleški avtomobilski klub izdal vsem svojim članom svarilo, naj se do nadaljnjega ne poslužuje avtomobilov, zlasti ne ponoči. Tudi pošta danes ni mogla biti redno dostavljena. Istotako so nastale ovire v dobavi živil ter je v Londonu zlasti primanjkovalo mleka, toda izključno zaradi prometnih težav. Uradno obvestilo pravi, da bodo predvidoma vse težave v kratkem odstranjene. Včeraj popoldne je bilo po radiju objavljeno, da so do nadaljnjega ustavljeni tudi dopusti za angleško ekspedicijsko vojsko v Franciji. Izrečno je ugotovljeno, da je vzrok ukinitvi izredno slabo vreme in da velja omejitev samo za dopuste vojakov ekspedicijske vojske za potovanje domov v Anglijo.

Nemški kralj jekla O. Wolf umrl

Pariz, 30. jan. k. V tukajšnjih političnih krogih je zbudila precejšnjo pozornost vest iz Nemčije, da je nenadno umrl v Kölnu nemški kralj jekla Otto Wolff. Nemški tisk ni poročal o podrobnostih njegove smrti. Otto Wolff je bil 59 let star.

Otto Wolff je izhajal iz revne porenjske rodbine. Njegov oče je bil organist v Bonn. Še mladi je prišel Wolff kot učenec v neko trgovino z železjem v Köln. S svojo pridnostjo se je povzpela na vodilno mesto in med svetovno vojno je bil med glavnimi dobavitelji železa in jekla za nemško armado. Ogromno bogastvo, ki si ga je pridobil med svetovno vojno (premoženje so cenili na okrog 100 milijonov zlatih mark), je Wolffu omogočilo, da je postal

lastnik velikih jeklen v Porenju in Westfaliji. Ko je Weimarska republika propadla, je Wolff stavil na karto generala von Schleicherja. To dejanje je Wolff skoraj stalo glavo, ko je bil von Schleicher umorjen. Nemške oblasti so ga začele preganjati in zaradi nerednosti v davčnih prijavah je bil obsojen na velikansko denarno globo.

Po tem dogodku je Otto Wolff odpotoval na Kitajsko, kjer ga je sčtil general von Seeck, ki se je tedaj mudil na Kitajskem v posebni misli. Wolff je na Daljnem vzhodu postal glavni dobavitelj orožja Kitajcem in Japoncem. Devize, ki jih je prinesel na ta način v Nemčijo, so mu vrnilo zaupanje nemških vodilnih krogov in Wolff je postal glavni svetovalec nemških gospodarstvenikov za vsa vprašanja zunanje trgovine. Od početka te vojne je bil Otto Wolff zakulisni vodja vse nemške zunanje trgovine.

Že 114 nevtrajnih ladij potopljenih

Od teh je bila samo ena v angleškem konvoju

London, 30. jan. s. (Reuter). Zopet so bile začne dni od nemških podmornic potopljene tri večje nevtrajne ladje, in sicer vse brez svarila. Predvsem je bila torpedirana 2700 tonska danska ladja »England« Samo en član posadke se je rešil. Istotako je postala žrtev torpeda nemška podmornica 1500 tonska norveška ladja »Ronsangen« in 800 tonska norveška ladja »Tarell«. S prve so se rešili samo trije mornarji. V norveških krogih poudarjajo, da je imela Norveška doslej že zelo velike izgube v pomorski vojni in da je izgubila celo več mož nego vojujejo se stranke v bojih na zapadni fronti. Po uradnih podatkih je bilo doslej od začetka vojne datje potopljenih ob angleški obali že 114 nevtrajnih trgovskih ladij. Samo ena od

teh je potovala v angleškem konvoju.

Amsterdam, 30. jan. s. (DNE). Kakor poroča »Telegraaf«, se nahajajo med ladjami, ki so jih včeraj potopila nemška letala, tudi sledeče: »Mirjam« (1933 ton), petrolejska ladja »Esselmune« (8995 ton), »Imperial Monarch« (5839 ton), in »Welpatch« (4649 ton).

Ujeti nemški oficirji

London, 30. jan. s. (Reuter). Iz Adena poročajo, da so angleški mornarji v Rdečem morju zajeli štiri nemške oficirje, ki so v nekem malem zločljivem čolnu pobegnili z nemške trgovske ladje. Vsi so bili že dalj časa brez hrane in vode. Njihova ladja se je zatekla nedavno v luko Massauo, od koder si ne upa oditi.

Vorošilov na fronti

Sovjetski vojni minister inspicira čete na finski fronti — Strogi varnostni ukrepi

Tallin, 30. jan. s. (Finska tel. ag.). Po zanesljivih informacijah je sovjetski vojni minister maršal Vorošilov že mudi na fronti in in v spremstvu višjih oficirjev pregleduje sovjetske postojanke. Vojnega ministra spremlja tudi poseben oddelk GPU, ki skrbe za njegovo varnost. Po, po kateri potuje vojni minister, drže iz varnostnih razlogov v največji tajnosti. Ni še znano, kdaj se bo Vorošilov vrnil v Moskvo, da osebno poroča Stalinu in vidi o rezultatih svojega inspekcijskega potovanja.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 30. jan. s. (Finska tel. ag.). Vrhovno poveljstvo finske vojske je objavilo včeraj opoldne sledeče poročilo o vojnih operacijah dne 28. januarja:

Na kopnem: Na Karelijski zemeljski vojni fronti ni bilo novih dogodkov. Na severu Ladoškega jezera so se vršili mestoma zelo hudi boji. Vsi sovražni napadi so bili odbiti in zavzeli smo več sovražnih postojank. Sovražnik je imel v bojih 800 mrtvih in je zapustil 160 ujetnikov. Uničili smo 4 tanke in en oklopni voz. Zajeli smo 4 topove, 15 strojnico in mnogo drugega vojnega materiala. Sovražna trenska kolona s sto konji je bila razpršena. Pri Ajtojokiju je bil sovražni okroževalni poskus preprečen. Sovražnik je pustil na bojišču nad 450 mrtvih. Na drugih delih fronte ni novih dogodkov.

Na morju: Ni posebnega. V zrak: Sovražnik je podžvel manjše bombne napade na mesta Kotka, Loviisa, Hangö in Rauma na jugu, na severu pa na

Hyrynalmi in Kuumonemi. V slednjem je izbruhnilo več požarov. Naše letalstvo je izvršilo več izvidniških poletov ter napadlo sovražne trenske in transportne kolone. V teku dneva je bil sestreljen en sovražni priprilni balon ter dve letali.

Ogorčene borbe pri Ladoškem jezeru

Helsinki, 30. jan. s. (Reuter). Na fronti na severovzhodu Ladoškega jezera se nadaljujejo zelo ogorčeni boji. Fincem se je posrečilo zavzeti nekaj novih postojank.

Zaščita Leningrada

Helsinki, 30. jan. s. (Finska tel. ag.). Po poročilih iz sovjetske Rusije so sovjetske oblasti podvezle posebne varnostne ukrepe za letalsko zaščito Leningrada.

Češko-moravski protektorat bo priključen Nemčiji

Beograd, 30. jan. s. (Havas). Nemška vlada je obvestila vlade balkanskih držav, da bo češko-moravski protektorat v marcu ali aprilu inkorporiran nemškemu carinskemu sistemu. Vse trgovinske pogodbe s protektoratom bodo 1. aprila izgubile svojo veljavo. Nemška vlada je izrazila upanje, da bodo balkanske države pristale na pogajanja za ureditev novih gospodarskih odnosov s protektoratom.

Ameriško posojilo švedski

Washington, 30. jan. s. (Havas). Posebna švedska misija, ki ji načeljuje princ Axel, je bila včeraj sprejeta pri predsedniku Rooseveltu, ki je priredil njej na čast čajanko. O nalogi, ki jo ima misija, ni nobenih uradnih podatkov. Mislijo pa, da je v zvezi s pogajanjmi švedske vlade z ameriško izvozno-uvozno banko za dovolitev posojila 25 milijonov dolarjev švedski. Švedska naj bi dobila možnost, da odplača posojilo s povečanim izvozom v Združene države. Zaradi tega se trudi delegacija, da doseže za povečanje švedskega izvoza v Združene države čim večje ugodnosti.

Insistirajte v »Sl. Narodu«!

Iz notranje politike

KAJSNA NAJ BO VOLILNA VLADA

Splitski »Narodni list« objavlja uvodnik pod naslovom »Volltvam nasproti«, v katerem naglašajo, da je vlada napoved začela resno pripravljati volilni zakon. Kdaj bodo volitve, je seveda drugo vprašanje. Za nas pa je glavno vprašanje, kako in pod kakšnimi pogoji se bodo izvedle volitve. V tem pogledu smatra list, da je zavzel g. Jovo Banjanin v tem pogledu edino pravno stališče. Če se naj v sedanjih prilikah izvedejo volitve, ki bi nudile vsa jamstva, da bodo zares svobodne in nepristranske, potem je neizogibno, da razpiše in vodi volitve izvenstrankarska vlada. To je največje in morda edino jamstvo, ki lahko nudi vsem delom naroda in vsem političnim strankam vsaj relativno svobodo in nepristranost volitev. To velja tako za volitve v narodno skupščino, kakor za volitve v hrvatski sabor. Koncentracijska vlada bi se težko postavila tako, da bi bile vse stranke zadovoljne. V ostalem pa JZV in HSS itak vedno trdit, da imata za seboj ogromno večino naroda in jima zato ni potrebna nikakoli oblast za volitve. Le izvenstrankarska vlada, ki bi po svoji nevtralnosti jamčila za objektivnost in svobodo volitev, bi mogla zagotoviti tako narodno skupščino, da ji bo vsakdo priznaval polno avtoriteto. »Hrvatski dnevniki« priznava, da dr. Maček za volitve ni potrebnost, odklanja pa neustrankarsko vlado, ker bi se moral v tem primeru hrvatski narod odrediti vplivu na oblast, nevtralna vlada bi mogla voditi le tekoče posle, v ostalem pa Hrvači ne morejo dopustiti, da bi v tako važnih časih v njihovem imenu nastopali ljudje, ki niso njihovi predstavniki. »Narodni list« sklepa iz tega, da zahtevajo potemtakem Hrvači že a priori za vselej absolutno oblast v banovini Hrvatski samo za eno stranko in da se upirajo objektivni sodbi naroda. Razen tega pa se mu zdi, da HSS ne želi pri svobodnih volitvah menjati svojega partnerja.

AVTONOMIJA ZAGREBSKEGA AEROKLUBA

Nedeljsko zborovanje osrednjega Aerokluba je trajalo globoko v noč. Razvila se je obširna razprava o zahtevi Hrvatov, da se osnuje za banovino Hrvatsko samostojna organizacija. Po dolgotrajni razpravi je bilo naposled sklenjeno, da se za Aeroklubu v Zagrebu široka avtonomija, da pa ostane še nadalje dosedanja osrednja uprava Aeroklubov. Za posledice tega predsednika je bil ponovno izvoljen inž. Tadije Sondermajer.

SEJA GLAVNEGA ODBORA STARORADIKALOV

Na stanovanju dr. Momčila Ninčevića se je sredi sesti glavni radikalni odbor. Predsednik Miša Trifunović je na tej seji poročal o razgovorih, ki jih je imel z Aco Stanojevićem, ter o navodilih, ki jih je ob tej priliki dobil za nadaljnje delo odbora.

PRED POVIŠANJEM PREJEMKOV DRŽAVNIH USLUŽBENCEV

Pred nekaj dnevi so na seji komiteja ministrov načeli vprašanje povišanja nameštenskih prejemkov. Načelno je bilo sklenjeno, da mora vlada glede na sedanjo draginjo upoštevati položaj državnih nameštencev. Prišli so do zaključka, da bo treba v prvi vrsti povišati prejemke nižjih uradnikov in onih nameštencev, ki imajo veliko število otrok. Sprito tega kaže, da bodo predvsem povišane draginjske in rodbinske doklade. Da pa ne bi povišanje nameštenskih prejemkov dalo spekulantom pobudo za nadaljnje povišanje cen, je komite ministrov za socialna in gospodarska vprašanja na svoji snodnji seji, ki je bila v kabinetu trgovinskega ministrstva, pričel razpravo o načrtu uredbe o kontroli cen in pobujanju draginje. Drevo se bo razprava nadaljevala in bržkone zaključila. Razpravljali bodo tudi o uredbi o organizaciji direktorije za zunanjo trgovino.

Pomanjkanje nafte v Beogradu

Beograd, 30. jan. p. Zaradi pomanjkanja bencina je beogradska občina preuredila svoje avtobuse na pogon z nafto. To so storila tudi mnoga zasebna podjetja. Sedaj pa je v Beogradu na razpolago dovolj bencina, začelo pa je primanjkovati nafta, tako da je morala mestna občina znatno omejiti avtobusni promet.

Tragična smrt poljskega učenjaka

Kodanj, 30. jan. AA. Havas: »Extrablade« poroča, da je znani poljski učenjak prof. Sjedlecki, znan po svojih delih za izpopolnitve podmornic, umrl v koncentracijskem taborišču v Dachhausenu.

Amerika — Japonska

Washington, 30. jan. s. (Havas). Na svoji jutranji seji bo zunanje-politični odbor senata imel na dnevnem redu dve važni vprašanji: finančno pomoč Finski in prepoved izvoza blaga na Japonsko. Ni izključeno, da bo stavljen predlog, naj po da na tajni seji zunanji minister Hull poroči o ameriško-japonskih odnosih. Sangha, 30. jan. s. (Havas). Japonski vojaški poveljniki v Tientsinu je izjavil, da bo ukinil posebne privilegije za ameriške državljane v mestu, če se japonsko-ameriški odnosi ne bodo izboljšali.

DNEVNE VESTI

— Vse naše izvenljubljanske naročnike, ki nam dolgujejo naročnino za tri ali več mesecev, smo te dni obvestili, kolikšno znaša njihov dolg. Vsem takšnim dolžnikom bo uprava dostavljala naš list samo še do 5. februarja, tedaj pa bo ukinila dostavo vsem, ki dotlej ne bodo svojega dolga poravnali. Ponovno prosimo vse naše naročnike, da nam naročnino plačujejo redno vsak mesec in nam z neločnim plačevanjem ne povzročajo nepotrebnih stroškov.

— Ljubljanska Zbornica za TOI predloži finančnemu ministru spomenico o davčni reformi. Na ljubljanski konferenci zastopnikov gospodarskih zbornic je bilo sklenjeno, da vse zbornice predložijo do 28. t. m. ljubljanski zbornici predloge. Na podlagi teh elaboratov bo ljubljanska zbornica izdelala skupno spomenico in jo izročila prve dni februarja finančnemu ministru.

— Za Svečnico je obisk Gorenjske omočen z izletniškimi vozovnicami, ki veljajo za naslednje vlake: v četrtek popoldne ob 15.40 iz Ljubljane, v petek na praznik pa jutrat ob 5.40, povratek v petek zvečer z vlakom, ki prihaja iz Ljubljane ob 20.33. Vsi vlaki imajo priključek na Radeče—Planico, Bohinj in Trzin.

— Zanimanje cest, tudi z dežele prihajajo poročila o silno zanimarjenih cestah. Ponekod niso bile ob zapadu velikega snega očiščene niti glavne prometne žile, še manj pa seveda habsburška in občinska pota. Zlasti hudo je bilo in je menda še na cestah med Krškimi in Brezicami ter Novim mestom. Ceste so ostale pet dni nezorane in je bil promet po njih domala popolnoma onemogočen. Vozil ni niti poštni avtobus in je bil tudi sicer ustajen avtobusni promet med Novim mestom ter Krškimi. Zaradi snega in nezoranih cest je bil preprečen tudi navadni tovorni in vojni promet med posameznimi vasi. Ceste so tudi sedaj še silno zanimarjene, čemur naj bi naposled vendarle že odpomogel tehniški oddelek banke uprave.

— Prekop med Dunavom in Jadranskim morjem. Zgodnja številka glasila Nacionalnega komiteja jugoslovensko-nemške trgovske zbornice, objavlja zanimivo poročilo o načrtih za zgraditev velikih prekopov, ki bi naj izpolnili plovno mrežo evropskih rek. Posebno zanimivo je načrt za zgraditev prekopa, ki bi vezal Dunav z Jadranskim morjem. Prekop bi bil zgrajen v treh delih. Prvi odsek bi bil med Vukovarjem ob Dunavu in Samcem ob Savi. Drugi odsek bi držal vzdolž regulirane Save in Kolpe tretji pa kot povsem nov prekop od Kolpe do Jadranskega morja. Okrog 70% vsega jugoslovanskega transporta odpade na plovbo, in sicer 63 odstotke plovbe na Jadransko morje, 37 pa na Dunav. Z novim prekopom bi se vodna pot mnogo skrajšala in zmanjšali transportni stroški. Za prvi odsek prekopa so preračunjeni stroški na 300.000.000 din. Obstojata dve varianti za zgraditev prekopa. Po eni bi znašali celotni stroški milijardo din, po drugi pa 2 milijardi.

— Kolporter postal faki. V Sremski Mitrovici zbujajo zadnje čase velike senzacije kolporter Peter Glisli. Leta se je raznih fakiških podvigov in nedavno je v veliki dvorani Park-kina priredil produkcijo in ob tej priliki je »podelil« četrt kilograma britvic. Rezila je grizel kakor solato. Po tem »okrepčilu« si je očistil zobe in pokazal občudovalcem, da se ni ranil po ustih in da ima med zobmi še drobce rezile.

— Podražitev kruha v Sarajevu. Včeraj se je podražil v Sarajevu kruh in velja sedaj 94 dkg belega kruha 4 din, črnega pa 110 dkg.

— Bivši egiptski kralj bo preživel v Splitu. Pred 14 dnevi je prišel v Split s svojo jahto bivši egiptski kralj Abas Hilmi. Prežimati namerava v Splitu, ker so mu naši kraji zelo pri srcu, kakor je izjavil novinarjem. Posebno se navdušuje za lepote našega Primorja. Abas Hilmi obiskuje Dalmacijo že več let.

— Podaljšanje roka za prijavo pridobitine. Zaradi zadnjih sprememb in dopolnitev zakona o neposrednih davkih so se davčni obvezniki obrnili na davčni oddelek finančnega ministarstva s prošnjo, naj bi podaljšal rok za prijavo pridobitine, posebnega davčnega dodatka za poslovni promet, davka za luksuz, samskega davka in davka za sanitetski fond. Finančni minister je upošteval prošnjo ter izdal odlok za podaljšanje roka prijave in sicer do 15. februarja t. l.

— Nove telefonske zveze z inozemstvom. Z odlokom poštnega ministra bo odobren reden telefonski promet z dne 25. februarja v naslednjih relacijah (takse v zlatih frankih): Kammik—Cachia 2.25, Kammik—Cremona 3.60, Kammik—Genova 4.20, Kammik—Ajdovščina 2.25, Maribor—Sežana 2.25, Maribor—Serenzano 3.60, Krk—Zadar 2.25, Krk—Pulj 2.55, Bohinjska Bistrica—Varese 3.60 in Kranj—Serenzo 3.60.

— Varčevanje z živili v naši državi. Se vedno niso potihnile vesti o nameravani racionalizaciji porabe glavnih živil v naši državi predvsem moke in mesa. Iz poučnih krogov poročajo, da na pristojnih mestih resno razmišljajo o racionalizaciji živil, namreč o uvedbi enotne moke srednje vrste za domačo porabo in o uvedbi brezmesnih dni, ko bi bilo prepovedano prodajati meso, vendar se ni zanesljivo, kdaj bo prišlo do teh uvedb.

— Nadaljevanje pogajanj o predvojni dolgovih v Beogradu. Prihodnje dni prispe v Beograd iz Berlina delegacija finančnih strokovnjakov, da nadaljuje pogajanja, ki so bila svojačasno prekinjena o ureditvi jugoslovanskih predvojnih dolgov. V delegaciji bodo dr. Schiffner, svetnik zunanjega ministrstva, direktor Reichsbanke Kramer in član Reichsbanke Söngen ter svetnik kmetijskega ministrstva Martini.

— V Beogradu jim primanjkuje nafte. Razen pomanjkanja drv in premoga je zadnje čase v Beogradu tudi občutno pomanjkanje nafte. Zaradi tega so znatno omejili avtomobilski promet.

— Izredno povečanje lanskega lesa. Izvoz lesa iz naše države decembra je dosegel rekordno količino 19.320 vagonov v vrednosti 163.000.000 din. Lani smo izvozili 129.946 vagonov lesa v vrednosti 1121.2 milijona din.

— Francoski in Nemci kupujejo konje v naši državi. Iz Novega Sada poročajo, da se zadnje čase mude v Backi nemške in francoske komisije, ki nakupujejo konje. Francoska komisija je nakupila večje število konj in jih plačala precej dobro, po 4 do 6 tisoč din.

— Premeščanje beograjske občine. Premeščanje beograjske občine je posebna komisija ocenila na 3.208.972.196 din. Čeprav je občina lani odplačala 10% od premoženja, se je njeno

premoženje povečalo v primeri s predlanskim za 48.350.301 din.

— Sodni oficijal poveril tri četrt milijona din. Včeraj je bila v Murski Soboti razprava proti Stefanu Friedrichu, sodnemu oficijalu okrajnega sodišča v Murski Soboti. Obtožen je bil, da je poveril 720 tisoč din državnega denarja. Obsojen je bil na 12 let ječe in trajno izgubo državljanjskih pravic.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo precej jasno, stanovito in mrzlo vreme. Včeraj je nekoliko snežilo v Beogradu in Sarajevu. Najvišja temperatura je bila na Kumboru in Dubrovniku 9, v Splitu 6, na Visu 2, v Sarajevu 1, v Ljubljani -1,5, v Zagrebu -2, v Beogradu -3, v Mariboru -4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,2, temperatura je znašala -5,6, na aerodromu -9 C.

Iz Ljubljane

— Vsem našim ljubljanskim naročnikom, ki do 5. februarja ne bodo poravnali svoje naročnine, bo uprava ukinila dostavo. Lačujte naročnino točno, kar s tem nam olajšate delo, sebi pa zadržite redno dostavo.

Kavarna »STRITAR«

danes v torek, sredo, četrtek in petek VSO NOČ ODPRTA.

— V koncertu violinistke Lilije d'Albore bo v ponedeljek 5. februarja t. l. ob 20. v mali filharmoniji d. orani.

— Vinar ko predaja. V ljubljanski sadjarji in vrtnarstvu podružnici bo kakor običajno v sredo 31. t. m. od 19 v kemijski dvorani 1. dr. realne gimnazije v Vegovi ulici. Predaval bo g. Jože Kregar o vprašanju: Kako naj si ljubitelj namnoži gomoljne begonije in vrtno gladiolo. S sklopčnimi slikami, vstop prost. Člani in gostje vabljeni.

— V potaščenje pok. prof. dr. Pavla Grosja je daroval, za mestne reveže Klub naravnih silovcev uni. erke kralja Aleksandra I. 100 din, dijakinja VI. a razreda mestne ženske realne gimnazije 150 din, gusp dr. Srečko Puhar, G. Gorenjskega ulica 32, pa 300 din, mestna vrtnarja pa je v znamenju teh okupacij od razkošja pri pogrebnih položila na krsto tri preproste vese. Mestni poglavarstvo izreka dobrotnikom mestnih revežev najtoplejša zahvalo tudi v imenu podpranih. — Počastite rajne z dobrimi deli!

— Razstava alpinističnih slik. Edo Deržaja bo odprta samo še nekaj dni, zato svetujemo kulturnemu občinstvu, da z obiskom ne odlašajo. Dosežani obiskovalci razstave so se prav pohvalno izrekli o Deržajevih delih. Deržaj razstavlja olja, akvarele in grafike. Na razstavo posebno opozarjamo naše srednje in meščanskega otroka, ki mu je omogočen obisk pod vodstvom g. profesorja za znanje vstopnino za skupine je vodstvo po razstavi vedno na razpolago.

— V Sremski Mitrovici bodo ponovili trinajsti zahvalni in duhovito Nušičevo veselico »Užeje igra je imela kar senzacionalen uspeh in so bile vse dosedanje predstave popolnoma razprodane. Ponovitev bo na Svečnico in v soboto ob 20.15 v nedeljo bo prva popoldanska predstava te veselice ob 15.15. Ker je v predstave veliko zanimanje in je odšlo tudi pri zadnji predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že v pismeno Vstopnice rezervirate lahko tudi pisarno na naslov: Senti, gledališče. Mestni dom.

— Družabna prireditve. »Svečnice« bo na Svečnico 2. t. m. v Trgovskem domu. Po stari navadi se bodo zopet zbrali na svojem večeru prijatelji in znanci »Svečnice« ob skrbno pripravljenem sporedu, ki ga bodo izvajali iz prijaznosti odlični operni člani. Nastopilo bo tudi ista »sko« kolo z novo nastojalno točko. Po sporedu se bo mlado in staro zavrtelo ob sokolskem orkestru. Čisti dobitek je namenjen za obmejne potrebe. Pri pripravih za to prireditve sodeluje z vsemu tudi naša akademska mlada. Priprani smo, da se bo radevolje odzvalo naše občinstvo. Vabljeni vsi. Obлека promenadna, 60 n.

— Obrambni fond — zadnji dan za vlaganje prijav za odmero za leto 1940. Ker za vlaganje prijav za odmero obrambnega fonda ni podaljšal rok, davčna uprava za mesto Ljubljano ponovno razglasi: Zaradi pravilne odmere morajo vsi davčni zavezanci, ki imajo tri ali več živih zakonitih otrok pod 21 let starih, vložiti do 31. januarja prijavo, v kateri je treba na vsti imena in rojstne podatke otrok. Pri prijavi je treba kolkovati s 10 din. Tiskovine za prijave se dobe pri davčni upravi ob 3. prijavi, vložene po 31. januarju se pri odmeri obrambnega fonda ne bodo upoštevale. V istem roku morajo predložiti davčni upravi nekolikavne prijave tudi vsi nad 30 let stari moški davčni zavezanci, ki so sami ali pa so oženjeni ali vdovci brez otrok. Tistim davčnim zavezancem, ki so jim otroci porinili in sedaj nimajo nobenega otroka, prijavi ni treba vlagati. Onozavrje davčne zavezance, da morajo prijave vlagati vsako leto znova.

— Poškodovanec. Posestnikova žena Ivana Habjan iz Nove vasi pri Blokah je včeraj doma padla z lestve in se hudo poškodovala na glavi. — 13letni posestnikov sin Rado Mulec iz Cerknice si je pri smučanju zlomil desno nogo. — Prav tako smolo je imel pri smučanju tudi 30letni čevljarški mojster France Jurgelj iz Trčica, ki si je zlomil desno nogo v členku. — Dveletni železničarjev sin Marko Jereb iz Ljubljane je padel na cesti in si zlomil desno nogo. — Trgovski potnik Mirko Jurman iz Ljubljane si je pri smučanju zlomil desno nogo. — Brezposelnega godbenika Janeza Vrečka je na cesti pri Lukovici povozil neznan avtomobilist. Pri padcu se je Vreček poškodoval na glavi in na rokah. — Vsi se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

— Vse veselje. Ko drobne ptičice spomni. Tudi mi jo v tej hudi letošnji zimi že vsi z veseljem pričakujemo. Zato pa pomaknimo čas malo naprej in se udeležimo »Snomiladaneke« veselja na ustno soboto dne 3. februarja na Taboru, kjer bomo vsaj za nekaj ur pozabili neveselčnosti te krute zime. 59—

— Za mestne reveže je daroval 1000 din g. Juraj Kallay, zobozdravnik v Beethovnovi ul. 14, ga Vera Papč, Numska ulica 21 je pa poselala 500 din v potaščenje spomina svojega pokojnega soproga; v spomin pok. g. Pavla Novaka je daroval prijateljsko omrežje 420 din, ga. Marija Kramaršič, vdova podčelnikova v p. Mišičeva c. 21 je pa darovala za staro cu-

krarno 100 din mesto venca na grob pok. industrijca g. Josipa Kuncu. G. K. Glisli je daroval pok. kovčeg raznega starega perila in obleke. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom revežev najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpranih.

»Pomladno veselje«

na Taboru

MASKARADA SOKOLA I

sobota - 3. februarja 1940

— Za otroške košare so darovali: Nemimovana 40 din, A. Jazbec, Kranj pa otroško perilo. Vsem darovalcem se najiskrenejše zahvalujemo! — Jug. unija za zaščito otrok, Ljubljana.

— V Ljubljani so umrli od 19. januarja do 25. januarja: Krušič Julija roj. Kanec, 54 let, mešarica in posestnica, Bezenškova ulica 10; Pangre Ivan roj. Pirc, vd. Petric, vd. Prepeluh, 88 let, vdova po ž. inštnem meštarju, Vidovdanska cesta 9; Ljublj. Marija roj. Kodran, 63 let, vdova po mestnem oficijalu, Vidovdanska cesta 9; Novak Pavel, 40 let, gostilničar in posestnik, Cesta 29. oktobra 19; Šček Marija, 74 let, zasebnica, Prad škofijo 18; Kunc Jožef, 65 let, industrijec, Aleksandrova cesta 11; Marenc Franc, 5 mesecev, sin čevljarja, Korotanska ulica; Gajšek Ana, 68 let, poljska dninarica, Vidovdanska cesta 9; Kurent Marta, 18 let, sirota, Vidovdanska cesta 9; Stegnar Marija, sluškinja, Vidovdanska cesta 9; Safec Ferdo 56 let, policijski nadstržnik v p., Grajska planota 1; Kovac Marija roj. Zajc, 78 let, vdova po ključavničarju juž želez., Vidovdanska cesta 9; Mayer Josip, 71 let, uslužbenec drž. žel. v p., Drenikova ulica 8; Mulec Katarina sestra Pava, 72 let, usmiljena sestra reda sv. Vincenca Pav., Vidovdanska cesta 9; Merjasec Marija roj. Zirovnik, 79 let, vdova po cerkovniku, Vidovdanska cesta 9; Willenpart Marija, roj. Knez, 81 let, vdova po delovodji na žagi, Vidovdanska cesta 9; Mohar Stanislav, 39 let, pisarniška moč, Sv. Florijana ulica 40. — V ljubljanski bolnici so umrli: Petelin Marjan, 16 mesecev, sin delavke, Zagorje ob Savi; Zornada Franc, 62 let, višji polic. stržnik v p., Rožna dolina, Cesta V/31; Tominec Franc, 63 let, p-strešek, Sv. Petra cesta 49; Dečko Jože, 45 let, delavec, Gorenja vas pri Škofji Loki; Jereb Janez, 49 let, delavec, Hraše 19, občina Lesce; Vadal Marija roj. Stojković, 20 let, žena profesorja, Grušnov nabrže 23; Šimic Franc 66 let, zvančnik drž. bol. v p., Vodmateljeva ulica 21; Trampus Martina, 3 mesece, hči sluškinje, Sv. Florijana ulica 34; Jurman Peter 42 let, dninar, Vidovdanska cesta 31; Podboj Anton, 56 let, občinski častar, Planina 4 pri Logatcu; Oman Marija, 24 let, žena posestnika, Šp. Duple 7 pri Kranju; J. Žek Janez 2 leti, sin mestnega delavca, Savlje 63, občina Ježica; Gorenkar Alžbija 1 leto, sin dninarja, Podgorje 20, občina Šmartno pri Litiji.

— V ljubljanski bolnici je umrl 37letni posestnik Alojz Sekić iz Kostivnice pri Rogški Slatini. V Mestnem zavetišču v Medlogu je umrla v nedeljo 64letna mestna reva Helena Zavškova.

— Velik vlomilski plen. V nedeljo med 16 in 19. je bil izvršen drzen vlom sredi mesta. Neznane je vdrl s pomočjo ponarejenega ključa v stanovanje ge. Helene Krušičeve, lastnice kavarne »Evrope« na Kralja Petra cesti, prebrskal stanovanje, s silo odprl mizni predal ter odnesel iz njega 2800 din gorovine ter zlatnine in nakita v vrednosti 9600 din. Vlomilec se je odidno odpejal iz Celja s savinjskim vlakom. Pozneje so namreč našli ob progi pri železniškem prelazu na Mariborski cesti dve škrtli, v katerih je bil prej shranjen del ukradene zlatnine. Ti dve škrtli je vlomilec najbrže vrzel skozi okno vagona. Policia je takoj uvedla obširne poizvedbe.

— V celjski bolnici je umrl 37letni posestnik Alojz Sekić iz Kostivnice pri Rogški Slatini. V Mestnem zavetišču v Medlogu je umrla v nedeljo 64letna mestna reva Helena Zavškova.

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali v stanovanju pisarniškega ravatelja g. Alberta Medveška na hribu sv. Jozefa v Celju, težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medveškova, roj. Kordanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v škrti parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Plameni so objeli g. Medveškovo ter ji prizadeli težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. G. Medveškovo so prepejali takoj v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpejali z glavnega kolodvorja na pokopališče sv. Križu. Pokojni bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Tragien. Smrt ge. Tatjane Medveškove.

Neugasljiv požar

Za pogasitev požara, ki traja že enajsto leto, je razpisana nagrada 14 milijonov din

V rumunskem kraju Moreni, kjer so glavna ležišča nafte, besni že enajsto leto silen požar. Pred dobrimi desetimi leti, 27. maja 1929, se je vnela nafta v sondi Ra 160. Kljub vsemu prizadevanju strokovnjakov požara niso mogli pogasiti in še vedno ne vedo, kako bi ukrotili pobesneli element. Tam so l. 1929 iskali nafto. Vrtali so že dolgo ter dosegli globino 1000 m, o nafti pa ni bilo še nobenega sledu. Inženjerji so pričakovali, da morajo naleteti na nafto prav kmalu, če je sploh tam. Sveder se je zajedal v globino nadaljnjih 100 m, a brez uspeha, toda ljudje so vztrajali. Nadaljevali so vrtnje v globino nadaljnjih 100 m. Zopet nič! Inženjer je javil, da ni nobenega uspeha, toda ukazali so mu, naj nadaljujejo vrtnje. Stroj je začel zopet delati in sveder je prodiral v naslednje zemeljske plasti. Prodrli so že v globino 1300 m, toda še vedno brez uspeha. Tehniki so začeli resno dvomiti, da je tam ležišče nafte, strokovnjaki pa so jim zatrjevali, da bodo na nafto nedvomno naleteli prej ali slej. Zato so vrtali še v globino nad 1300 m.

Ko so prodrli z vrtno napravo v globino 1453 m, se je masivni vrtni stroj nenadno stresel, močno tramovje je zaskripalo in vsa konstrukcija z vrtno napravo v teži 2100 stotokov je zletela v zrak. Vrgel jo je močan tok nafte, ki je nenadno z veliko silo izbruhnila iz globokega rova. Nafta je bruhnila iz zemlje kakor vulkanski vodomet in se obenem vnela; močnega zublja je siknilo do višine 100 m. Razumljivo je, da je zaradi tega nastala v prvem trenutku velika panika in ni nihče niti mislil na gašenje požara. Velikanski zublja je razsvetljeval ponoči ves kraj, vročina pa je bila takšna, da so

bile ogrožene sosedne sonde. Nekatere so morali naglo zavarovati. Da bi požar ukrotili, so vabili strokovnjake iz vseh koncev sveta, naj bi jim pomagali. Podjetje ni gledalo na stroške, kajti največji izdatki za gašenje požara bi bili malenkost proti bogastvu, ki ga uničuje ogenj.

Tako so začeli krotiti na razne načine pobesneli element. Najprej so strokovnjaki predlagali, da bi izklopali poševen predor do sonde ter po njem odvajali podzemne pline. Ogenj, ki bi potem ne dobival več dovolj netiva, bi se s časom unesel, toda pritisk plinov je bil prevelik. Razrušili je predor in pri delu se je ponesrečilo več delavcev. Potem so začeli vrtati drugi predor pod nadzorstvom drugih strokovnjakov. Posluževati so se začeli tudi posebnega gasilnega praška in ogenj je začel v resnici pojmajti. Ker s samim gasilnim praškom niso mogli zadušiti ognja, so strokovnjaki predlagali, naj bi livarna vlivala veliko ploščo, s katero bi zaprli ustje sonde ter tako zadušili ogenj. Ko so po velikem trudu zavili ploščo na odprtino sonde, jo je goreča nafta vrgla v zrak ter deformirala. Pri gorenju nafte namreč nastaja velik pritisk in strokovnjaki računajo, da dosega 360 atmosfer.

Poslej so strokovnjakom pošle ideje. Vsi okrog zublja zaplola še vedno. Sosedne sonde morajo opustiti, da bi se požar ne razširil na nje. Družba je razpisala veliko nagrado, v naši valovi okrog 14.000.000 din, za tistega, ki bi se mu posrečilo pogasiti požar. Mnogo ljudi si že bel glavo s tem problemom, vendar pa je težko reči, ali bo nagrada kdaj izplačana ali ne. Ognjen fontana še vedno žari nad vsem krajem kakor v posmeh današnji visoki razviti tehniki.

Razvoj televizije v Nemčiji

Doslej v Nemčiji pridobitve televizije niso bile še pristopne širši javnosti. Pošta na upravo je sicer imela že uvedeno televizijsko službo, ki pa je bila le bolj atrakcija. V zadnjem času pa se pripave na televizijski oddajni postaji končali in bodo lahko redno oddajali program kakor pri oddajnih radijskih postajah. Sedaj lahko že vsak radijski naročnik — mora pa imeti seveda televizijski aparat — celo brez zvišane naročnine sprejema tudi program televizijske postaje Berlin-Witzleben.

Televizijsko oddajo sprejemajo lahko tudi naročniki v Berlinu in v njegovi neposredni okolici, kajti oddajni valovi postajajo segajo samo 50 do 100 km daleč.

Da bi se televizijska oddaja razširila po vsej Nemčiji, bi bilo potrebna postaviti se celo vrsto televizijskih oddajnih postaj. Kmalu bodo dograjene nekatere postaje in pravkar sta dograjeni v Broknu in v Feldbergu. Nadaljeje postaje so projektirane v številnih večjih mestih. Razen tega so začeli polagati kable, ki bodo služili za televizijsko službo. Po njih bodo oddajali posameznim postajam televizijske programe, predvsem iz osrednje berlinske televizijske postaje.

Televizijska uprava je naročila številnim tvrdkam, naj bi izdelale standardni televizijski sprejemni aparat. Tvrdke so že poslane na trg 10.000 sprejemnih aparatov, ki so po 650 mark. Ta aparat je bil razstavljen na zadnji berlinski radijski razstavi.

Za sprejemanje televizijske oddaje se poslužujejo naročniki iste antene kakor za radio. Računajo, da se bo raba televizijskih aparatov zelo razširila, saj niso posebno dragi in ker sprejem ni zvezan tudi z drugimi posebnimi stroški.

Za študij tehničnih vprašanj televizije je nemška industrija s pomočjo države ustanovila Reichspost - Fernsehen-Gesellschaft.

tako hudem mrazu živo srebro zmrzne, odnosno se spremeni v trdo kovino, ki se da upogibati kakor svinec. V pragozdovih okrog Verhojanska se zaradi mraza z velikim truheljem podirajo velika drevesa. Pogosto se razdrobe kakor steklo in je les zmrznjen tako, da je trši od železa in da se sekira ob njem krha. Zato si tam tudi težko preskrbe pozimi kurivo kajti sekati se da le suh les.

Rekord mraza, ki je bil kdaj dosežen na zemlji, znaša približno —80 stopinj C. Seveda velja to samo za sedanjo dobo, medtem ko je bil v ledni dobi mnogo hujši mraz. Umetno je pa veda dosegla še mnogo večji mraz v laboratoriju leydenske univerze so dosegli pri eksperimentih —272 stopinj, torej niti ne za celo stopinjo manj kakor znaša absolutni mraz.

Edini častnik v Tibetu

V Tibetu imajo tudi novinarja, toda tam izhaja samo en častnik. Izdaja ga Tibetane Tarčin Babu v mestu Tačinu. Nekakšni kolporterji tega lista so trgovske karavane, ki tudi nadomestujejo pošto. Tarčin Babu piše list popolnoma sam, podatke pa črpa iz vesti, ki jih čuje po radiu in iz kakih nkolih čenč, ki mu prihajajo do ušes, vendar pa mu ni treba objavljati popravkov. Lista mu tudi ni treba izdajati redno. Izda ga, ko se mu nabere dovolj novic. V člankih so podani pregledi o političnem položaju po svetu in v začetku vsakega takega članka je reproducirana slika vladarja države, o kateri Tibetane seznajajo svoje čitatelje v svojem članku. Te slike so zelo malo podobne mozem, ki bi jih naj predočale, kajti rišejo jih ti-

betanski risarji, ki niso posebno spretni v svojem poslu. Tarčin Babu je nedvomno najsrčnejši novinar na svetu, njegovi čitatelji pa so verjetno najmirnejši in najzadovoljnejši, saj se jim ni treba razburjati sprico precej plesnivih vesti.

Radio išče dediče milijonskega imetja

Ameriški radio išče ta čas z vneto dediče milijonskega imetja brez gospodarja. Gre za zapuščeno nekega Irca, oziroma njegovih sester, ki sta umrli l. 1933. in 1935., ko sta po njem podedovali. Sami nista potem zapustili nobene oporoke. Menijo, da obstoje tucati oseb, ki bi bile upravičene do tega milijonskega imetja v dolarjih, toda doslej se ni javila še nobena.

Brezuspešna evakuacija

Londonsko zdravstveno ministrstvo objavlja, da se je izmed 750.000 šolskih otrok, ki so jih ob začetku vojne poslali brez staršev iz Londona in drugih velikih industrijskih mest na deželo, že 250.000 vrnilo domov. Izmed 500.000 evakuiranih mater z majhnimi otroki, slepih in pohabljenecv sta se dve tretjini isto tako vrnili v prejšnja bivališča. Sploh sta že nad dve tretjini v začetku septembra evakuiranih oseb zapustili odkazana jim bivališča v podeželju in se vrnili v mesta.

RAZLIKA MED PUSKO IN STROJNICO

— Očka, kakšna je razlika med puško in strojnico?

— Veš, to je tako, sinček kakor če govorim jaz, potem pa mati.

M. Krogove: Na prisojni strani

Močno prikupna komedija, odlična predstava in popoln uspeh

Ljubljana, 29. januarja
Prav v teh dneh, ko so nam oči in zlasti srca vztrajno obrnjena na sever, je prišla tale nordijska avtorica na naš oder. Kakor bel galeb lep takoj močno prikupen s svojo naravno eleganco in nobleso. Srečen slučaj nas je seznanil s finskimi ženami. Znamo jih na Niskavuorijä. S katerimi smo dobili na repertoar igro posebnega na moč prijetnega vtiska in prav tak srečen slučaj nam je prinesel premiero švedske veseloigre »Na prisojni strani«. Ljubezne, nečne, vidno iz življenja agloboko zajete male umetnice.

Obe nordijski igri z daljnega severa sta na modkrili, kako blizu so si naša srca s finskimi in švedskimi, in kako visoko stoji kultura severnih narodov, ki so sposobni take literature. Razumemo, da je prav v današnjem grobem, brutalno razburjenem času tudi komedija Helge Krogove dosega-

la v praškem Narodnem divadlu izredne umetniške uspehe s celo serijo uprizoritev in da je »Na prisojni strani« prišla na nemške odre. Kajpak le na najbolj izbirčne, le posebno intimnost v izrazu in aparnost v formi ljubeče duševne drame s prineslo noblesne vedre šaljivosti in res kultivirane humoristi in komičnosti, tam zmaguje švedska dramatikarica Tu ni nikakih silnih izbruhov, niti močnih pretresljivih zunanjih prizorov; vse je blagorodno fino in imponira še posebej s tem, da bolj nakazuje kakor kaže, več zamoči kakor pove, a prepušča tvoji duši in tvojemu duhu, da zajameš in prečutiš vsjo skalo pritaenih čustev in misli in si zadivljen. Če ko sem predčital komedijo mi je bilo izredno toplo pri srcu in ko sem gledal nato še našo odlično predstavo sem užival ponovno.

Vesel sem bil torej ko sem opazoval, kako je uživala tudi naša publika in si s tem

zopet utrdila sloves, da ima pravilen okus in točen čut za odrsko in literarno kvaliteto. Seveda so bili med to publiko tudi redki taki, ki jim je bilo dejanje preveč mirno, dogodki bledikasti barve preveč pastelne. Za razne umetnine je pač treba različne srčne kulture, sposobnosti življenja v posebno občutje, pogleda za intimito poteze in sluha za nevsiiljive duhovitosti. Marsikdo si želi hrupa, bodal, krvi, hropenja, krikov, groma in treska. Bodi mu! Tudi takih umetnin ne odklanjam, a ljubše so mi tihe, vedre zgodbe, že zaradi kontrasta z današnjico, iz katere vsak rad pobegne vsaj za par lepih prirčnih ur.

Vsebinsko? Racionalno pozitivni Slovenec bi dejal: iz te igre vidimo, da se mora taseha v vsakem zakonu umakniti snahi, sicer v hiši ni prave sreče; žena delaj in odločaj v gospodinjstvu, sicer se dolgočasijo in lahko zaideš v nevarnost. Mož pa zaujaj ženi in ne preizkušaj njene zvestobe s tem, da jo postavljaš v izkušnjo. Lepo je na prisojni strani, kjer je vsega v izobilju, a še lepše, ker prirčneje in svobodnejše je na senčni strani. Če pa se združita v razumevanju obe strani, je najlepše, popolna sreča.

Toda tako razlagati vsebino je pač preveč prozaično in vprav cmokavzarsko. Helga Krogova je znala vse to povedati drugače, poetično učinkovito ob vsej finosti in lehkotnosti, močno vzlic vsej nežnosti.

In predstava je bila izvrstna v režiji prof. O. Sesta, ki je imel vidno radost ob svojem delu ter v inscenaciji arh. Franza, ki se je za dekoracije ob severnih fjordih z okusom in efektom močno potrudil.

Moža Hartvigja, veleposelnika, je s svojo toplo govorico in simpatično preprostostjo odlično posebej naš vrli Kralj, njegova žena, bivša slikarica in marljiva tipkarica bistra, iskrena čisto svobodno trezna, a po srcu vsa topla Estera je bila Mira Danilova, posebno težko vlogo ima Vida Juvanova s čustveno zaprto, nezaupno, kolektivno Vencho, ki se končno le otaja, ko prejme za klobuto še sama klobuto. Ta ženski tip nam je tuj, težko zajeten, a mora biti pač švedski, tako rekoč folkloren, torej zanimiv. Danešev originalni stric Severin je zame malce bled, dolgočasen, stereotipen, šablonski v svojih lenih gestah in v svoji počasni, pa tudi večkrat pretilni govorici. Zdel bi si več barv in nekaj kontrastov, ki jih je sposobna zrela umetnost starega leva Daneša. Prav dober naraven, topel in prikupen je Bris, pisatelj, vedra, iskrena duša, ki jo izraža Jerman.

Zase stoji mogočna tašča, veleposelstnica Margreta, ljubosumna na snaho Estero, ki ji ne more zaupati, da bo dobra žena in gospodinja, saj je bila slikarica in revna tipkarica. Predstavlja jo z mrzlo zlobo in energijo prav dobro Polonca Juvanova. Prikupen tip bogatega lahkoživca, dobrodušnega blebata, nikomur opasne Prebena igra imenito Jan kakor vseh v takih apartnih vlogah naraven in prepričljiv.

Skratka: močno prikupna igra, odlična predstava, popoln uspeh.

Fr. G.

Enotne železniške voznine v Ameriki

Eden najznačilnejših pojavov v ameriškem gospodarskem življenju je kriza železniških družb, ki so investirale vanje 25 milijonov dolarjev, ki pa sedaj ne morejo doseči primarne amortizacije. Družbe ki imajo v rokah skoraj tretjino vsega železniškega omrežja v Zedinjenih državah, so v bankrotu, drugim pa grozi polom. Železnicam v Ameriki silno konkurira motorni promet. Zaradi krize železniških družb v Ameriki družbe ne naročajo več materiala novih vozov, lokomotiv ter so zato prizadete tudi mnoge industrijske stroke.

Ameriški trgovinski minister je nedavno izjavil, da bodo železnice lahko premagale krizo le tedaj, če se jim posreči povečati promet, toda nihče ni vedel, kaj bi bilo treba storiti, da bi se povečal promet. Nedavno je izdelal načrt za sanacijo ameriških železnic bivši senator John Hastings. Predlaga revolucionarni načrt in sicer uvedbo nove železniške tarife za osebni promet po istem načelu kakor za poštni promet. To se pravi, da bi uvedli enotno voznino za potniški promet na vseh progah. Sedaj v Ameriki prodajajo voznice glede na dolžino proge, ki jo potnik prepotuje. Tako n. pr. stane vožnja dvakrat toliko iz Bostona do Washingtona kakor iz Bostona do New Yorka, ker je oddaljenost dvakrat večja. Pošiljatev dopisa iz Bostona do Washingtona pa n. pr. velja 3 cente, kajti porto je za dopise do kateragakoli mesta Zedinjenih držav 3 cente ne glede na daljavo. Zaradi tega je poštni promet v Ameriki silno živahen, posebno mnogo je trgovskih pisem. Po zgledu ureditve v poštne prometu naj bi sedaj

uvedli novo tarifo tudi na železnicah. Po novem načrtu bi bile Zedinjene države razdeljene na 10 odelkov. Tarifa bi se ravnala po teh odelkih. Tako bi na pr. voznina veljala v navadnih vlakih prvega odelka ne glede na daljavo le 1 dolar. Od Chicaga do Milwaukeea in Minneapolisa bi bil le en in isti odelok ter bi voznina znašala do 400 milj samo 1 dolar. Vožnja v dveh odelkih bi veljala 2 dolarja. Potovanje iz New Yorka do San Franciscu bi vodilo skozi pet odelkov in voznina bi znašala pet dolarjev. Nekoliko dražja bi bila v Pullmanovih vozovih.

Od nove tarife si obetajo silno mnogo. Promet bi se zelo povečal in po železnici bi potovali tudi ljudje, ki se je doslej sploh niso posluževali. Zaradi večjega prometa bi železnica zaposljevala tudi več uslužbencev in rabila več materiala. To bi poživilo delavnost v mnogih industrijskih strokah. Če bi se nova tarifa obnesla v potniškem prometu, bi jo uvedli tudi v tovarnem, ki je znatno večji.

Rekord mraza

Najmrzlejši kraj na svetu ni na severnem ali na južnem tečaju temveč v Sibiriji. Zato tudi ne govorimo o polarnem temveč o sibirskem mrazu. Blizu majhnega kraja Verhojanska v severni Sibiriji kaže toploter pogosto celo —70 stopinj C. V temerli so pa tudi že —76 stopinj C. V takšnem mrazu navadni toplotermi, polnjeni z živim srebrom, odpovedo, zato se morajo posluževati z alkoholom polnjenih. V

„Skok skozi okno“

ROMAN

— Čevlji, ki so me izdali, — je nadaljeval Marlowe po kratkem presledku, — so me zelo tiščali. Toda vedel sem, da se pod nobenim pogojem ne pojavi moja stopinja pri koči, kamor sem bil položil truplo. Tudi med kočjo in hišo se ne sme poja iti. Stlačil sem svoje čevlje v suknjič ter napravil vidno sled na travniku, potem pa še na preprogi. Strašno je bilo slačiti mrliča, ga preobleči v drugo obleko in mu obuti čevlje. Prav tako strašno je bilo pogegniti mu umetno zobovje iz ust. Mimogrede rečeno, zmotili ste se, ko ste pisali o whiskyju. Napil sem se samo enkrat, toda napolnil sem stekleničico, ki sem jo bil vzel s seboj. Čakala me je razburljiva noč in sam nisem vedel, da-li bom vzdržal. O tem, kar sem počel v hiši, vam ne morem več dosti povedati. Ko sem odslavil Martina, sem pogegnili iz samokresa naboj in jih skrbno osnažil z žepnim robcem. Bankovce, torbico in demante sem spravil v Mandersonovo pisalno mizo. Ko sem stopal po stopnicah, je nastal še nevaren trenutek, ker ni bilo izključeno, da bi me kdo opazil. Toda zgodilo se ni nič.

Prvo, ko sem sforil, je bilo, da sem položil samokres in naboj nazaj v futral, potem sem ugasnil luč in odšel v Mandersonovo spalnico. Kaj sem moral

tam delati, veste. Hotel sem postaviti čevlje pred vrata, pustiti tam Mandersonov suknjič, telovnik, plašč, črno kravato in vse, kar je bilo v žepih, izbrati drugo obleko, kravato in čevlje ter položiti umetno zobovje v skledico, na kateri sem pustil žal odtise prstov. Potem sem moral leči na posteljo in jo spraviti v nered. Toda ta čas je bil že napočil najtežji trenutek: v sosedni sobi je spregovorila gospa Mandersonova. Mislim sem na to in vendar je malo manjkalo, da nisem izgubil glave. Sicer sem pa imel premišljeno še drugo možnost. Če bi se bilo zgodilo, čeprav to ni bilo verjetno, da bi bila gospa Mandersonova še pokonci in da bi ne mogel iz hiše skozi okno, sem hotel še nekaj ur ostati v hiši in jo zapustiti šele pozneje po običajni poti. Martin bi bil že spal. Morda bi me bil kdo slišal, nihče bi me pa ne bil videl. S truplom bi bil storil vse, kar sem nameraval, p. em bi se bil pa čim hitreje odpeljal v Southampton.

Edina razlika bi bila, da bi ne bil imel tako jasnega. Ibiija, ker bi ob pol sedmih ne mogel biti v hotelu. Odpeljal bi se bil naravnost v pristanišče in tam bi bil previdno zvedel vse, kar sem moral vedeti. Vsekakor bi bil pa prispel tja pred odhodom parnika. Če bi ne bil prispel v Southampton ob desetih, bi se bil izgovoril, da se mi je pripetila med potjo nesreča. Za tudi če bi bil samokres v moji sobi dokazoval, da je bil razbljen, bi me vendar nihče ne mogel spravljati v zvezo s strelom, v kolikor so ljudje verjeli, da se je vrnil Manderson. Ko sem zaslišal dihanje gospe Mandersonove in spoznal jo

njem, da spi, sem odšel po prstih v nogavicah skozi njeno sobo in kmalu sem bil srečno zunaj.

— Povejte mi samo, — je dejal Trent, ko je Marlowe obmolnil, — zakaj ste šli v nevarnost s tem, da ste šli skozi sobo gospe Mandersonove? Razumem, zakaj ste skočili skozi okno na tej strani hiše. Tam vas ni mogel videti niti Martin, niti kdo drugi. Toda na desni strani sta bili še dve prazni spalnici in salon gospe Mandersonove. Mislim sem, da bi bilo varnejše, če bi bili bežali skozi eno izmed teh sob.

Marlowe se je obrnil k Trentu.

— Če bi bil imel drugo možnost, bi bil gotovo zbežal po drugi poti. Ko sem vstopil v Mandersonovo sobo, sem zapril vrata. Razmišljal sem o položaju glede na zaprti prostor z edino nevarnostjo: gospe Mandersonovo. Moral sem samo počakati, da bi zopet zaspala. Pot je bila prosta. Toda mislite si, da bi bil šel brez suknjiča in samo v nogavicah z Mandersonovimi čevlji in obleko v rokah v eno izmed praznih sob. Na hodnik je sijala polna luna. Toda tudi če bi se moj obraz ne bil videl, bi nihče ne bil dvomil, da nisem Manderson. Lahko bi se bilo zgodilo, da bi bil hodil Martin neslišno po hiši, kakor je njegova navada. Bunner bi bil lahko stopil iz svoje spalnice. Tudi služinčad bi se bila lahko pojavila. Vse to sicer ni bilo posebno verjetno, toda možno je bilo.

V Mandersonovi sobi sem bil pa povsem varen in vedel sem, koga lahko srečam. Ko sem ležal v svoji obleki na Mandersonovi postelji in prisluškoval slabemu dihanju v sosedni sobi, sem se vendarle

čutil varnega. Imel sem možnost, ko je začela gospa Mandersonova govoriti z menoj, utrditi nekatere okoliščine svojega načrta s tem, da sem ponovil, da sem bil jaz, Marlowe, poslan v Southampton. Mislim, da mi tu ni treba ničesar pripomniti. Vrnil sem se v Marlston in z ostankom svojih živčnih moči sem kljuboval vašemu prijatelju, policijskemu uradniku. Najtežje mi je bilo, ko sem stal drugo jutro pred kočjo, kamor sem bil položil truplo. Mislim sem, da me boste takoj aretirali. Zdaj sem vam povedal vse.

Trent je vstal. — Nobenega vprašanja vam ne zastavim več. Verjamem vam. Ne zato, ker mi je vedno ugajal vaš obraz ali ker je tako udobnejše, temveč zato, ker sem tako domisljiv, da verujem, da bi mi nihče ne mogel celo uro lagati. Vaše pripovedovanje je nekaj izrednega. Toda tudi Manderson je bil izreden in vi ste tudi. Eno je izven dvoma: pogumni ste!

Marlowe je zardel in hotel je nekaj odgovoriti, toda Cupples se je suho zasmejal.

— Kar se mene tiče, — je dejal, — vas nisem niti za hip smatral za krivca. — Marlowe se je vljudo priklonil, toda Trent ga je začuden pogledal. — Samo eno vprašanje, — je nadaljeval Cupples, — recimo, da bi bil nekdo drugi osumljen in da bi ga bili obdolžili. Kaj bi bili vi storili v tem primeru?

— Mislim, da bi bila moja pot povsem jasna. Odšel bi bil k njegovemu zagovorniku in mu povedal, da imam ta zločin na vesti jaz.

DNEVNE VESTI

— Vse naše izvenljubljanske naročnike, ki nam dolgočasno naročajo za tri ali več mesecev, smo že dan obvestili, koliko znaša njihov dolg. Vsem takšnim dolžnikom bo uprava dostavljala naš list samo še do 5. februarja, tedaj pa bo ukinila dostavo vsem, ki dotlej ne bodo svojega dolga poravnali. Ponovno prosimo vse naše naročnike, da nam naročnino plačujejo redno vsak mesec in nam z netočnim plačevanjem ne povzročajo nepotrebnih stroškov.

— Prekop med Dunavom in Jadranskim morjem. Zadnja številka glasila Nacionalnega komiteja jugoslovnsko-nemške trgovinske zbornice objavlja zanimivo poročilo o načrtih za zgraditev velikih prekopov, ki bi naj izpopolnili plovnost mrežo evropskih rek. Posebno zanimiv je načrt za zgraditev prekopa, ki bi vezal Dunav z Jadranskim morjem. Prekop bi bil zgrajen v treh delih. Prvi odsek bi bil med Vukovarjem ob Dunavu in Samcem ob Savi. Drugi odsek bi držal vzdolž regulirane Save in Kolpe tretji pa kot povsem nov prekop od Kolpe do Jadranskega morja. Okrog 70% vsega jugoslovnskega transporta odpade na plovnost, in sicer 63 odstotka plovbe na Jadransko morje, 37 pa na Dunav. Z novim prekopom bi se vodna pot mnogo skrajšala in zmanjšali transportni stroški. Za prvi odsek prekopa so preračunjeni stroški na 300.000.000 din. Obstojata dve varianti za zgraditev prekopa. Po eni bi znašali celotni stroški milijardo din po drugi pa 2 milijardi.

— Kolporter postal faktor. V Sremski Mitrovici zbujajo zadnje čase veliko senzacijo kolporter Peter Glušić Lotli se je raznih fakirskih podvigov in nedavno je v veliki dvorani Park-kina priredil produkcijo in ob tej priliki je »spojedel« četrt kilograma britvice. Rezila je grizel kakor solato. Po tem »okrepčilu« si je očistil zobe in pokazal občudovalcem, da se ni ranil po ustih in da ima med zobmi še drobce rezila.

— Podražitev kruha v Sarajevu. Včeraj se je podražil v Sarajevu kruh in velja sedaj 94 dkg belega kruha 4 din, črnega pa 110 dkg.

— Bivši egiptski kralj bo preživel v Splitu. Pred 14 dnevi je pispel v Split s svojo lahto bivši egiptski kralj Abas Hilmi. Preživetni namerava v Splitu, ker so mu naši kraji zelo pri srcu, kakor je izjavil novinarjem. Posebno se navdušuje za lepote našega Primorja Abas Hilmi obiskuje Dalmacijo že več let.

— Podaljšanje roka za prijavo pridobnine. Zaradi zadnjih sprememb in dopolnitev zakona o neposrednih davkih so se davčni obvezniki obrnili na davčni oddelek finančnega ministristva s prošnjo, naj bi podaljšal rok za prijavo pridobnine, posestnega davčnega dodatka za poslovni promet, davka za luksuz, samskega davka in davčnine za sanitetski fond. Finančni minister je upošteval prošnjo ter izdal odlok za podaljšanje roka prijave in sicer do 15. februarja t. l.

— Nove telefonske zveze z inozemstvom. Z odlokom poštnega ministra bo odoben rešen telefonski promet z dne 25. februarja v naslednjih relacijah (taksne v zlatih frankih): Kamnik—Cachia 2.25, Kamnik—Cremena 3.60, Kamnik—Genova 4.20, Kranj—Ajlovsčina 2.25, Maribor—Sežana 2.25, Maribor—Serenzano 3.60, Kerk—Zadarska 2.25, Kerk—Pulj 2.55, Bohinjka Bistrica—Varese 3.60 in Kranj—Serenzo 3.60.

— Varčevanje v žilvi v naši državi. Še vedno niso potihnile vesti o nameravani racionalizaciji porabe glavnih žilv v naši državi predvsem moke in mesa. Iz poučnih krogov poročajo, da na pristojnih mestih resno razmišljajo o racionalizaciji žilv, namreč o uvedbi enotne moke srednje vrste za domačo porabo in o uvedbi brezmesnih dni, ko bi bilo prepovedano prodajati meso, vendar se ni zanesljivo, kdaj bo prišlo do tega uveljeb.

— Nadaljevanje pogajanj o predvojnih dolgovih v Beogradu. Prihodnje dni prispe v Beograd iz Berlina delegacija finančnih strokovnjakov, da nadaljuje pogajanja, ki so bila svojačasno prekinjena o ureditvi jugoslovnskih predvojnih dolgov. V delegaciji bodo dr. Schiffrer, svetnik zunanjega ministristva, direktor Reichsbanke Kramer in član Reichsbanke Söngen ter svetnik kmetijskega ministristva Martini.

— V Beogradu jim primanjkuje nafte. Razen pomanjkanja drv in premoga je zadnje čase v Beogradu tudi občutno pomanjkanje nafte. Zaradi tega so znatno omejili avtomobilski promet.

— Izredno povečanje izvoza lesa. Izvoz lesa iz naše države decembra je dosegel rekordno količino 19.320 vagonov v vrednosti 163.000.000 din. Lani smo izvozili 129.946 vagonov lesa v vrednosti 1121.2 milijona din.

— Francuzi in Nemci kupujejo konje v naši državi. Iz Novega Sada poročajo, da se zadnje čase mude v Bački nemške in francoske komisije, ki nakupujejo konje. Francoska komisija je nakupila večje število konj in jih plačala precej dobro, po 4 do 6 tisoč din.

— Premožanje beograjske občine znaša nad 3.200.000.000 din. Premožanje beograjske občine je posebna komisija ocenila na 3.208.972.196 din. Čeprav je občina lani oddala 10% od premoženja, se je njeno premoženje povečalo v primeri s predlanskim za 48.350.301 din.

— Sodni oficial poveril tri četrti milijona din. Včeraj je bila v Murski Soboti razprava proti Stefanu Friedrichu, sodnemu officialu okrajnega sodišča v Murski Soboti. Obtožen je bil, da je poveril 720 tisoč din državnega denarja. Obsojen je bil na 12 let ječe in trajno izgubo državljanjskih pravic.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo precej jasno, stanovitno in mrzlo vreme. Včeraj je nekoliko snežilo v Beogradu in Sarajevu. Najvišja temperatura je bila na Kumboru in Dubrovniku 9, v Splitu 6, na Visu 2, v Sarajevu 1, v Ljubljani -1,5, v Zagrebu -2, v Beogradu -3, v Mariboru -4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,2, temperatura je znašala -5,6 na aerodromu -9 C.

Iz Ljubljane

— Vse našim ljubljanskim naročnikom, ki do 5. februarja ne bodo poravnali zaostale naročnine, bo uprava ukinila dostavo. Začnajte naročnino točno, ker s tem nam olajšate delo, sebi pa zadržite redno dostavo.

— Iz koncert violinistke Lilije d'Albore bo v ponedeljek 5. februarja t. l. ob 20, v mali filharmonični d. orani.

— Iz Vrtinarko predavanja pri ljubljanski sadjarji in vrtnarski podružnici bo kakor običajno v sredo 31. t. m. ob 19, v kemijski dvorani I. drž. realne gimnazije v Vegovi

ulici. Predaval bo g. Jože Kregar o vprašanju. Kako naj si ljubitelj namnoži go mojne begonije in vrtno gladiolo. S skioptičnimi slikami. Vstop prost. Člani in gosti, vabljeni.

— Iz V počaščenje pok. prof. dr. Pavi Grošlja je daroval za mestne reveže Klub naravoslovcev univerze kralja Aleksandra I. 100 din, dijakinje VI. a razreda mestne ženske realne gimnazije 150 din, gosp. dr. Srečko Pušar, Gregorčičeva ulica 32, p. 300 din, mestna vrtnarja pa je v znamenju teh odkupnin od razkošja pri pogrebnih položila na krsto tri preproste vence. Mestne poglavarstvo izreka dobrotnikom mestnih revežev najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. — Počastite rajne z dobrimi deli!

— Iz Razstava alpskih slik Ede Deržaja bo odprta samo še nekaj dni, zato svetujemo kulturnemu občinstvu, da z obiskom ne odlašajo. Dosedanji obiskovalci razstave so se prav pohvalno izrekli o Deržajevih delih. Deržaj razstavlja olja, akvarele in grafike. Na razstavo posebno opozarjamo naše srednje in meščanskošolsko dijaštvo, ki mu je omogočen obisk pod vodstvom gg. profesorjev za znižano vstopnino. Za skupine je vodstvo po razstavi vedno na razpolago.

— Iz V Sentijskem gledališču bodo ponovili trinajstično zabavno in duhovito Nusičev veseligr »Ujez«. Igra je imela kar senzacionalen uspeh in so bile vse dosedanje predstave popolnoma razprodane. Ponovitev bo na Svenično in v soboto ob 20.15. V nedeljo bo prva popoldanska predstava te veseligr ob 15.15. Ker je za predstave veliko zanimanje in je odšlo tudi pri zadnji predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že vnaprej. Vstopnice rezervirate lahko tudi pisмено na naslov: Sentijsko gledališče, Mestni dom.

Iz Dolenjskih Toplic

— Sokolsko društvo priredi na Svenično svojo običajno predpustno zabavo z igro enodejanko »B at Sokol«, po kateri bo prosta zabava ob sviranju domačega tamburaškega zboru.

— Nov grob. Pretekli petek je umrla ga Agata Bucar, ki je zadnji čas živela pri svoji poročeni hčeri v Strazi. Bila je žena mlinarja, ki je rodila več sinov in hčera, ki so že vsi preseljeni. Pokopali so jo v nedeljo na topliškem pokopališču. Dobri ženi in blagi materi bodi lahka domača zemlja!

— Zadovoljstvo z električno razsvetljavo je zlasti v sedanjem času zelo upravičljivo, ker so Topličani rešeni neprivilj, ki dobavijo petroleja. Sedaj bodo tudi oni redki, ki so se branili elektrike, spoznali, kako velika dobrota je električna luč.

Iz Celja

— c Tragična smrt ge. Tatjana Medvedskove. Dne 8. t. m. se je zgodila, kakor smo poročali, v stanovanju pisarniškega ravatelja g. A. A. Medvedske na hribu sv. Jožefa v Celju težka nesreča, katere žrtev je postala njegova soproga ga. Tatjana Medvedskova, roj. Korčičanova. Ko so na stedišču v kuhinji gredli v skatli parketno voščilo, je benzin nenadno eksplodiral. Pameni so obljeli go. Medvedskovo ter ji prizadejali težke opekline po glavi, obrazu, rokah in nogah. Go. Medvedskovo so prepeljali t. k. v celjsko bolnico, kjer je po dolgem, hudem trpljenju v nedeljo izdihnila. Pokojna je bila vzorna žena in izredno skrbna mati sinu edincu Branku. Pokojno so prepeljali danes dopoldne iz Celja v Ljubljano in jo bodo danes ob 14. odpeljali z glavnega kolodvoru na pokopališče k Sv. Križu. Pokojnik bodi ohranjen trajen spomin, kruto prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

— c Avtobusni promet na progi Celje—Kozje. Podrsda je zaenkrat ukinjen, ker je sneg na nekaterih cestnih odsekih tako slabozoran, da je vožnja z avtobusom nemogoča. Na progi Celje—Solčava vozi mestni avtobus zaenkrat samo od Celja do Ljubnega.

— c Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek 6. februarja ob 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

— c Usodno padecno prepira med bratoma. V Silvici pri Celju se je v soboto sprl 38letni posestnik Alojz Selč s svojim bratom Jožetom. V razburjenosti je Jože pograbil nož ter zabodel brata v ramo in mu prerezal kite na obeh rokah. Alojzja Selčja so oddali v celjsko bolnico.

— c Nesreča ne počiva. Na Gornjskem je padel 66letnemu občinskemu revežu Jožetu Šoštaricu pri napravljanju drv hlo na levo nogo in mu jo zlomil v stopalu. V Mozirju je padel 9letni posestnikov sinček Anton Čelinšek doma tako nesrečno, da je dobil težke notranje poškodbe. V Hrenovi pri Novi cerkvi si je 32letni posestnik Franc Komplet dom pri padcu zlomil levo roko. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— c Velik vlom v k. p. V nedeljo med 16. in 19. je bil izvršen drzen vlom sredi mesta. Neznane je vdrl s pomočjo ponarejenega ključa v stanovanje ge. Helene Krusičeve, lastnice kavarne »Evrope« na Kralja Petra cesti prebrskal stanovanje, s silo odprl mizni predal ter odnesel iz njega 2800 din gotovine ter zlatnine in nakita v vrednosti 9690 din. Vlomilec se je odločil odnehati iz Celja s savinjskim vlakom. Pozneje so namreč našli ob progi pri železniškem prelazu na Mariborski cesti dve škrtli, v katerih je bil prej shranjen del ukradene zlatnine. Ti dve škrtli je vlomilec najbrže vrzel skozi okno vagona. Policija je takoj uvedla obširne poizvedbe.

— c V celjski bolnici je umrl 37letni posestnik Alojz Sekič iz Kostivnice pri Rogasški Slatini. V Mestnem zavetišču v Medlogu je umrl v nedeljo 64letna mestna deva Helena Zavškova.

Iz Slovenigrada

— Občni zbor Sokola. Občni zbor Sokolskega društva v Slovenjem Gradcu bo v soboto 10. februarja v veliki dvorani Sokolskega doma. Za vse članstvo je udeležba na občnem zboru strogo obvezna. Začetek točno ob 20.

— Občni zbor Koroške kolesarske podzveze bo v nedeljo dne 4. februarja ob 14. popoldne v posebni sobi pri Kajfetu.

Ob petletnici Ruske matice v Mariboru

Uspešno kulturno in socialno delovanje

Maribor, 29. januarja. Med kulturnimi društvi v Mariboru zamea med drugim vidno mesto tudi tujšnja Ruska matica. Te dni poteka pet t, kar je bila ustanovljena. Pobuda za ustanovitev je šla iz vrst mariborskih ruških emigrantov. V dobi petih let je Ruska matica v Mariboru dosegla pod vodstvom svojega predsednika prof. S. K. K. o. l. o. v. a, ki je pripravil ustanovitev matice, lepe uspehe na ruskem nacionalno-kulturnem, pa tudi socialnem torišču.

Ruska matica v Mariboru vzdržuje brezplačno rusko šolo, na kateri poučuje gospa / K. K. o. l. o. v. a, ki jo plačuje matica. Namen te šole je da se v doraščajo mladih hrani ljubezen do rodnega jezika in rodne zemlje. Ruska matica vrši to poslanstvo za starejšo generacijo s poučnimi predavanji in izposojanjem knjig iz svoje lepo urejene knjižnice, ki šteje več kakor 800 knjig. Pri tem niso vštete razne revije, ki so maticini članom stalno na razpolago. Živahna pa je inelativnost tudi v socialnem pogledu. Matica prireja vsako leto

božičnico revnejši ruški deci. Tudi letos j. bilo obdarovanih 40 otrok z lepimi božičnimi darili. Razen tega podpira Ruska matica tudi brezposelne ruske emigrante. V ta namen vzdržuje stalne zveze s tukajšnje Borzo dela, pri kateri uspešno posreduje za zaposlitev revnih Rusov emigrantov. Živahna delavnost Ruske matice v Mariboru se razteza na vsa področja. Zbrada je v Mariboru bivajoče ruske emigrante k smotnemu gojenju ruske narodne zavesti in ruske narodne kulture.

Seveda žrtvuje Ruska matica za to svoja dela velike zneske. Nemalo izdatke krije predvsem s članarino, pa tudi z drugimi socialnimi, humanitarnimi in družabnimi akcijami, med katerimi so tradicionalni ruski večeri, kakršnega je matica organizirala tudi letos za pustni torek. S smiselno zagotovitvijo denarnih sredstev lahko vrši tukajšnja Ruska matica svoje naloge v okviru zastavljenega programa in v duhu marljive delavnosti, s katero se lahko ponaša ob petletnici svojega obstoja, razvoja in plodonosnega delovanja.

871.000 kubičnih metrov plina

Rekordna proizvodnja plina mestne plinarne v Mariboru v letu 1939 — Porabljenih je bilo 1.871.000 kg premoga

Maribor, 29. januarja. Že nekajkrat smo s posebnimi informativnimi članki posvetili pažno razvoju ter izpopolnjevanju naše mestne plinarne. Kakor drugi odseki mestnih podjetij, o katerih smo te dni izbrno poročali, tako se lahko ponaša tudi mestna plinarja z lepim napredovanjem ter izpopolnjevanjem. Tako so se iz temeljev čvrsto povezan organizacije mestnih podjetij, ki jo je zasnovala ter izvedla prejšnja mestna uprava, ustvarili predpogoji za zdrav razvoj posameznih podjetij. Za mestno plinarjo nam potrjujejo to dejstvo statistični podatki, ki osvetlujejo stanje, v katerem je bila mestna plinarja v preteklem letu. Kakor znano in kakor smo že poročali, je obratovala mestna plinarja v Mariboru do 23. avgusta 1939 s starimi napravami in sicer s horizontalno pečjo s 6 retortami ter dvoplinskimi generatorjem. Mariborska mestna občina pa je sprito neizogibnih potreb najela posojilo 2 milijonov

din, ki je omogočilo, da se je mestna plinarja lahko izpopolnila ter preuredila s sodobnimi obratnimi napravami. Od 23. avgusta 1939 dalje obratuje namreč mestna plinarja z novo komorno pečjo in modernim preurejenimi obratoni. Tako je bilo v preteklem letu porabljenih za proizvodnjo plina 1.871.000 kg črnega in rjavega premoga. Celotna proizvodnja plina v letu 1939 izkazuje 871.000 kubičnih metrov. Zanimivo je, da znaša oddaja plina za gospodinjstvo 75%, dočim porabi industrija komaj 22 odstotkov. V preteklem letu so bili položeni ojačeni plinovodi v dolžini 955 m v Prešernovi, Maistrovi, Kopitarjevi, Vrazovi in Askercerji ulici ter na Zrinjskega trgu. Nadalje so bili plinovodi podaljšani v Kolodvorski, Erjavčevi, Einspielerjevi, Trdinovi, Gregorčičevi in Grajski ulici ter na Betnavski cesti v skupni dolžini 94 m. Novih konzumentov pa je priključilo podjetje v preteklem letu 113.

Visoka konjunktura bele opojnosti

Preizkus smučarjev na pohorskih obronkih in pri Sv. Lovrencu na Pohorju — Prvi je prismukal na cilj Vlado Legvart od ISSK Maribora

Maribor, 29. januarja. Izredne snežne prilike, kakršnih nismo imeli že 10 let, omogočajo, da lahko naše športne organizacije, ki se pečajo z gojenjem zimskega sporta, izvedejo svoj zimsko sportni program. Nedeľo za nedeľo se vršijo na območju mariborske zimsko-sportne podzveze smučske tekme, pri katerih se zlasti mladinah živahno in uspešno udeležujejo. Tako sta bili včeraj na območju MZSS spet dve zimskosportni prireditvi, ki sta jih priredila SK Zeleničar in Tujskoprometno društvo pri Sv. Lovrencu na Pohorju.

Zimskosportni odsek SK Zeleničarja, ki je letos stopil na plan že z drugo prireditvijo, je izvedel juniorski smučarski prireditev na obronkih našega Pohorja med Zgornjim Radvanjem in Pekrami. Start in cilj sta bila pred gostilno Sabelnik, kjer se je zbralo lepo število občinstva in smučarjev ter smučark, ki so z zanimanjem sledili poteku prireditve.

Startalo je 28 tekmovalcev. Od teh so vsi prevozili tekmovalno progo, ki je bila dolga 10 km. Prvi je prišel na cilj odlični smučar Vlado Legvart, član ISSK Maribora, ki je prevozil progo v času 48.07 minut. Drugi je bil Janko Subic (ISSK Maribor) v času 50.52. 3. Franc Krameržič (SK Zeleničar) 51.27. 4. Jože Stante (ISSK Maribor) 52.21. 5. Rudi Karlin (SK Zeleničar) 54.14. 6. Ivan Čerčec (SK Zel.) 55.19. 7. Adolf Škerget (ISSK Maribor) 56.08. 8. Jože Kuhar (SK Zel.) 56.27. 9. Adolf Bizjak (ISSK Maribor) 56.29. 10. Jože Knific (SK Zel.) 58.48. 11. Stanko Hren (ISSK Ma-

ribor) 59.51. 12. Edo Muhic (SK Maraton) 1:02.58. Kakor vsaka prireditev SK Zeleničarja tako je bila tudi včerajšnja odlično organizirana in je potekla v najlepšem redu.

Pri Sv. Lovrencu pa se je vršila propagandna smučarska tekma v prireditvi tamošnjega Tujskoprometnega društva. Zato ne obstoja pri Sv. Lovrencu na Pohorju noben sportni klub, dasi so za to podani vsi pogoji, tako da se mora pečati s sportom celo Tujskoprometno društvo. Znano je, da so v okolici Sv. Lovrenca na Pohorju krasni smučski tereni, ki jih stalno obiskujejo naši smučarji in smučarke. Včerajšnja smučarska tekma pa je imela predvsem namen pritegniti v velikem številu smučarje ter jih seznaniti s krasnimi tereni, ki omogočajo dobro smuko. K včerajšnji propagandni smučski tekmi je prišlo v Sv. Lovrencu lepo število zimskih sportnikov in tekmovalcev, ki jih je bilo nad 40. Seniorji so tekmovali na 18 km dolgi progi, juniorji pa na 6 km dolgi progi. Tehnični rezultati so bili naslednji: seniorji: 1. Maks Ozvald v času 1:15.18, 2. Karel Fanel 1:15.30, 3. Friderik Karosak 1:18.20, 4. Karel Brezovnik 1:20.50, 5. Ivan Pratnik 1:21.26, 6. Mirko Dolinšek 1:26.22, juniorji: 1. Mirko Hartman 30.27, 2. Franc Črešnjak 31.32, 3. Ignacij Jevšenak 32.07, 4. Alojzij Forneczi 32.12, 5. Stefan Likar 32.30.

V seniorski kategoriji je startalo 17 tekmovalcev. Od teh jih je prišlo na cilj 11, v juniorski skupini pa je startalo 23 tekmovalcev, ki so vsi prevozili progo.

Mariborske in okoliške novice

— Sodniški izpit je napravil pri apelacijskem sodišču v Ljubljani sodniški pripravnik Ivan Polovič pri okrožnem sodišču v Mariboru.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Vidmarjeva lekarna pri sv. Anehu na Glavnem trgu 20, tel. 20-05, ter Savostova magistralna lekarna na Kralja Petra trgu št. 3, tel. 22-70.

— Orkestralni odsek Glasbene Matice v Mariboru. V sredo 31. t. m. ob 20. redna orkestralna vaja. Novi člani dobrodošli.

— 60-letnica rojstva praznuje upokojeni orošniški stražmojster Franjo Ostruh. Slavljence je bil dolgo vrsto let komandir orošniške postaje pri Sv. Petru niže Maribora. Slavljence iskreno čestitamo!

— Kako je s cenami na mariborskem trgu. Krompir prodajajo merico po 10 do 12 din, čebulo po 2.50 do 3.50, česen po 8 do 10, komad zelja po 1 din do 4.50, kisljo zelje po 4 din, kisljo repo po 2 din, karfičlo komad po 3 do 12, kg po 10, komad ohrovt po 0.50 do 3.50, hren po 7 do 9, zelena komad 0.50 do 3, kg dalmatinske enjdivje po 10 din, kg radiča 12 do 14 din. Sadje: jabolka 4 do 8, hruške 5 do 8, suhe slive 6 do 10, celi orehi 7 do 8, luščeni orehi 24 do 28, pomaranče 1 do 3. Žito: liter pšenice po 2, liter rži in ječmena po 1.50, kromaze 1.50 do 2, ovsa 1, prosa 2, ajde 1.25, prosene pšenca 4, ajdovega pšenca 4 do 5 din. Fižol prodajajo še vedno po 5 do 6 din liter. Ribji trg: karpi 12, belice 8, štuče 18. Mlečni izdelki: smetana 10 do 12.50, mleko 2 do 3, surovo maslo 28 do 32, čajno maslo 36 do 40, kuhano maslo 32 do 36, domači sir 8 do 10. Perutnina: kokoši po 22 do 32, praščancev po 26 do 70, purani 45 do 65. Domače zajce prodajajo po 15 do 30 din komad. Krma: sladkasta sena pa sta bila samo dva vosa, prodajali so ga po 110 do 120 din za 100 kg, otave pa je bilo samo en voz, prodajali so jo po 110 din za 100 kg. Meso: teletina po 8 do 10, svinjsko meso s kostmi 10 do 12, svinjsko meso iz-

luščeno 13 do 14, riba 18 do 17, salo 13 do 14, slanina 15 do 17, pljuča s srcem 7 do 8, jetra 8 do 10, rebra 10 do 12, glava z jezikom kg 5 do 7, ledvice komad 2 do 3, noge komad 1 do 2 din.

— Združenje pekarskih mojstrov v Mariboru opozarja člane, zlasti podeželske mojstre, da vložijo do konca tega meseca pri pristojnih davčnih uradah prijave za odmero pridobnine. Po novi uredbi o sprejemah zakona o neposrednih davkih niso namreč mali pekarski obrtniki pavšalirani, kakor so bili doslej.

— Borba mizarskih pomočnikov za kolektivno pogodbo. Med mizarskimi mojstri in mizarskimi pomočniki so v teku pogajanja za kolektivno pogodbo. V ta namen se zbere mizarski pomočniki in lesni delavci jutri v sredo ob 1/22. V Sodni ulici 9, drugo nadstropje, da bodo razpravljali na sestanku, ki ga sklicuje podružnica Zveze lesnih delavcev v Mariboru, o kolektivni pogodbi.

— Ker ni parafina. »Delavska Politika« poroča: »V pogledu higijene bi zlasti naši socialni zavodi morali služiti kot vzor. Do neke mere je to doslej še vedno bilo tudi v prostorih mariborske poslovne Okrožnega urada. Zadnji čas pa opazamo v teh prostorih neko zanemarjenost: v čakalnicah in ambulancah so tla iz lesnega cementa, ki zahtevajo skrbno nego in bi morala, če ne vsak teden, pa vsaj vsak mesec enkrat biti prepleksana in povosčena. Prepleksana še niso bila, kar zgrada stoji, povosčena pa že tudi pol leta ne, tako da se je lesna plast ponekod že čisto iztrošila in se v tla kuže že golo kamenje. Nič bolj je v uradnih prostorih v prvem nadstropju, kjer so parketi, ki že tudi pol leta niso bili povosčeni. Na ta način se podi uporabljajo. Zanimali smo se, zakaj to, pa se nam je reklo, da Okrožni urad že dalj časa ne pošlje več nobenega parketnega voščila, češ da ne more več dobiti iz

Poljske parafina. To je jalov izgovor: parkete so imeli že, ko se parafina niso porabili in so voščila kuhali zanje iz domače užitine in voska. Sicer pa se v mariborskih trgovinah lahko kupi parketno voščilo v saki količini. — »Delavska Politika« poroča v isti številki, da bo 31. januarja t. l. pri sreskem sodišču v Mariboru sodna dražnja poslopja kavarne »Astorije«.

— Pohorske novice. Tudi na Pohorju je sneg visoko zamelel. Že dolgo ne pomimo tako visokega snega. Seveda je poradi tega naše pohorsko gospodarstvo precej prizadeto. Kulturno življenje pa gre navzile vsemu svojo pot. Omeniti moramo predvsem agilno delovanje podružnice CMD v Ribnici na Pohorju, ki je z velikim uspehom pripravila uprizaritve »Svojejavčevke«. Pohorci smo se odzvali vabilu naše CMD, katere zasluge za obmejno šolstvo so splošno znane. Z zadovoljenjem smo opazili, kako je lepa igra navdušila vse navzoče. Žal pa je bilo premalo prostora. Pohorcem, ki živimo komaj kilometer od meje, ne gre v glavo, kako se more zgoditi, da je obmejna strpnost na tako slabih nogah, da niso ljudje, ki oddajojo pri Prosvetnem društvu, dovolili uprizaritve »Svojejavčevke« v svoji dvorani. Tako ozkega in tesnega gledanja na našo obmejno kulturno življenje Pohorci ne moremo razumeti. Mislili smo, da je vplivala resnoba časa, v katerem živimo, pa smo se zmotili. Naša CMD pa pojde navzile vsemu svojo pot. Čisti dobiček uspešne predstave je naklonila revni šolski mladini iz Ribnice na Pohorju, ki bo s svojimi starši vred iskreno hvaležna vsem, ki so tako postrvalno sodelovali pri pripravah učinkovite predstave. Dokazi ozkosti in togosti z druge strani naj vzpodbudijo nesebične nacionalne kulturne delavce na našem Pohorju k nadaljnjemu, vztrajnemu idealnemu delovanju.

— Vodovodna cev je počila v kuhinji upokojenega železničarja Franca Harterja v Trstenjakovi ulici. Voda je preplavila vso kuhinjo. Ker je Harter že dalje časa iz Maribora odsoten, so morali poklicati stražnika, ki je z instalaterji odprl stanovanje, kjer se popravili vodovodno cev. Škoda zaradi poplave je precejšnja.

— Gor! V Framu je izbruhnil požar na podstrešju domačije posestnice Marije Berkič. K sreči so ga pravočasno opazili in omejili. Škode, ki je imela Berkičeva zaradi požara, je okoli 23.000 din. Kakor je ugotovila preiskava, je požar nastal zaradi slabega dimnika.

— Vreme. Tezenska vremenska postaja napoveduje za mariborski okoliš pretežno oblačno in tiho vreme. Ponekod bo morda še snežilo. Včerajšnja maksimalna temperatura je bila -4.7 C, današnja minimalna temperatura pa -8.4 C. Sneg je bil visok 43 cm.

Mariborsko gledališče

Torek, 30. jan. ob 20: »Othello.« Red B. Sreda, 31. jan.: Zaprti. Četrtek, 1. febr. ob 20: »Neopričena ura.« Znižane cene.

Strašna smrt

Maribor, 30. januarja. Zopet je bela smrt zahtevala svojo žrtev. V Koroškem pri Zavrču v Halozah je plaz zasul posestnika Terezijo Bratušca, ki so jo po treh dneh izkopali izpod snega mrtvo.

Terezija Bratušca je pred tremi dnevi čistila dohode od svoje hišice, ki stoji ob vznožju hriba. Ko je kladla sneg, se je odtrgal s hriba velik plaz in nesrečno zasul. Hiša Terezije Bratušce je bolj na samem, zato sosedje niso takoj opazili strašne nesreče, ker pa posestnice le ni bilo na spregled, so domačini zasuli hišo snega okoli hiše in so posestnico našli šele tretji dan pod plazom seveda že mrtvo.

Neugasljiv požar

Za pogasitev požara, ki traja že enajsto leto, je razpisana nagrada 14 milijonov din

V rumunskem kraju Moreni, kjer so glavna ležišča nafte, besni že enajsto leto silen požar. Pred dobrimi desetimi leti, 27. maja 1929, se je vnela nafta v sondi Ra 160. Kljub vsemu prizadevanju strokovnjakov požara niso mogli pogasiti in še vedno ne vedo, kako bi ukrotili pobesneli element.

Tam so l. 1929 iskali nafto. Vrtali so že dolgo ter dosegli globino 1000 m, o nafti pa ni bilo nobenega sledu. Inženjerji so pričakovali, da morajo naleteti na nafto prav kmalu, če je sploh tam. Sveder se je zajedel v globino nadaljnjih 100 m, a brez uspeha, toda ljudje so vztrajali. Nadaljevali so vrtanje v globino nadaljnjih 100 m. Zopet nič! Inženjer je javil, da ni nobenega uspeha, toda ukazali so mu, naj nadaljujejo vrtanje. Stroj je začel zopet delati in sveder je prodiral v naslednje zemeljske plasti. Prodrli so že v globino 1300 m, toda še vedno brez uspeha. Tehniki so začeli resno dvomiti, da je tam ležišče nafte, strokovnjaki pa so jim zatrjevali, da bodo na nafto nedvomno naleteli prej ali slej. Zato so vrtali še v globino nad 1300 m.

Ko so prodrli v vrtalno napravo v globino 1453 m, se je masivni vrtalni stroj nenadno stresel, močno tramovje je zakrpalilo in vsa konstrukcija z vrtalno napravo v teži 2100 stotov je zletela v zrak. Vrgel jo je močan tok nafte, ki je nenadoma z veliko silo izbruhnila iz globoke rova. Nafta je bruhnila iz zemlje kakor velikanski vodomet in se obenem vnela; močen zubel je siknil do višine 100 m.

Razumljivo je, da je zaradi tega nastala v prvem trenutku velika panika in ni nihče niti mislil na gašenje požara. Velikanski zubel je razsvetljeval ponoči ves kraj, vročina pa je bila takšna, da so

bile ogrožene sosedne sonde. Nekatere so morali naglo zavarovati. Da bi požar ukrotili, so vabili strokovnjake iz vseh koncev sveta, naj bi jim pomagali. Podjetje ni gledalo na stroške, kajti največji izdatki za gašenje požara bi bili malenkost proti bogastvu, ki ga uničuje ogenj.

Tako so začeli krotiti na razne načine pobesneli element. Najprej so strokovnjaki predlagali, da bi izkopali poseben predor do sonde ter po njem odvajali podzemne pline. Ogenj, ki bi potem ne dobival več dovolj netiva, bi se s časom unesel, toda pritisk plinov je bil prevelik. Razrušil je predor in pri delu se je ponesrečilo več delavcev. Potem so začeli vrtati drugi predor pod nadzorstvom drugih strokovnjakov. Poskuševati so se začeli tudi posebnega gasilnega praška in ogenj je začel v resnici pogasiti. Ker s samim gasilnim praškom niso mogli zadušiti ognja, so strokovnjaki predlagali, naj bi livarna vlivala veliko ploščo, s katero bi zaprl ustje sonde ter tako zadušil ogenj. Ko so po velikem trudu zavallili ploščo na odprtino sonde, jo je goreča nafta vrgla v zrak ter deformirala. Pri gorenju nafte namreč nastaja velik pritisk in strokovnjaki računajo, da dosega 360 atmosfer.

Poslej so strokovnjakom pošle ideje. Visok ogenj zubel; piropala še vedno. Sosedne sonde morajo opustiti, da bi se požar ne razširil na nje. Družba je razpisala veliko nagrado, v njeni valuti okrog 14.000.000 din, za tistega, ki bi se mu posrečilo pogasiti požar. Mnogo ljudi si že beli glavo s tem problemom, vendar pa je težko reči, ali bo nagrada kdaj izplačana ali ne. Ognjen fontana še vedno žari nad vsem krajem kakor v posmeh današnji visoki razviti tehniki.

Razvoj televizije v Nemčiji

Doslej v Nemčiji pridobitve televizije niso bile še pristopne širši javnosti. Pošta upravlja je sicer imela že uvedeno televizijsko službo, ki pa je bila le bolj atrakcija. V zadnjem času so pripravile na televizijski oddaji postaji končali in bodo lahko redno oddajali program kakor pri oddajnih radijskih postajah. Sedaj lahko že vsak radijski naročnik — mora pa imeti seveda televizijski aparat — celo brez zvisane naročnine sprejema tudi program televizijske postaje Berlin-Witzlesien.

Televizijsko oddajo sprejemajo lahko vsi naročniki v Berlinu in v njegovi neposredni okolici, kajti oddajni valovi postaje segajo samo 50 do 100 km daleč.

Da bi se televizijska oddaja razširila po vsej Nemčiji, bi bilo potrebna postaviti še cel vrsto televizijskih oddajnih postaj. Kmalu bodo dograjene nekatere postaje in pravkar sta dograjeni v Broknu in v Feldbergu. Nadaljeje postaje so projektirane v številnih večjih mestih. Razen tega so

začeli polagati kable, ki bodo služili za televizijsko službo. Po njih bodo oddajali posameznim postajam televizijske programe, predvsem iz osrednje berlinske televizijske postaje.

Televizijska uprava je naročila številnim tvrdkam, naj bi izdelale standardni televizijski sprejemni aparat. Trdke so že poslale na trg 10.000 sprejemnih aparatov, ki so po 650 mark. Ta aparat je bil razstavljen na zadnji berlinski radijski razstavi.

Za sprejemanje televizijske oddaje se poslužujejo naročniki iste antene kakor za radio. Računajo, da se bo raba televizijskih aparatov zelo razširila, saj niso posebno dragi in ker sprejemni zvezani tudi z drugimi posebnimi stroški.

Za študij tehničnih vprašanj televizije je nemška industrija s pomočjo države ustanovila Reichspost- und Fernseh-Gesellschaft.

Enotne železniške vozne v Ameriki

Eden najznačilnejših pojavov v ameriškem gospodarskem življenju je kriza železniških družb, ki so investirale vanje 25 milijonov dolarjev, ki pa sedaj ne morejo doseči primerne amortizacije. Družbe, ki imajo v rokah skoraj tretjino vsega železniškega omrežja v Zedinjenih državah, so v bankrotu, drugim pa grozi plem. Železnice v Ameriki silno konkurirajo motornim promet. Zaradi krize železniških družb v Ameriki družbe ne naročajo več materiala, novih vozov, lokomotiv ter so zato prizadele tudi mnoge industrijske stroke.

Ameriški trgovinski minister je nedavno izjavil, da bodo železnice lahko premagale krizo le tedaj, če se jim posreči povečati promet, toda nihče ni vedel, kaj bi bilo treba storiti, da bi se povečal promet. Nedavno je izdelal načrt za sanacijo ameriških železnic bivši senator John Hastings. Predlaga revolucionarni načrt in sicer uvedbo nove železniške tarife za osebni promet po istem načelu kakor za poštni promet. To se pravi, da bi uvedli enotno vozno za potniški promet na vseh progah. Sedaj v Ameriki prodajajo vozovnice glede na dolžino proge, ki jo potnik prepotuje. Tako n. pr. stane vožnja dvakrat toliko iz Bostona do Washingtona kakor iz Bostona do New Yorka, ker je oddaljenost dvakrat večja. Pošiljatev dopisa iz Bostona do Washingtona pa n. pr. velja 3 cente, kajti porto je za dopise do kateregakoli mesta Zedinjenih držav 3 cente ne glede na daljavo. Zaradi tega je poštni promet v Ameriki silno živahen, posebno mnogo je trgovskih pisem. Po zgledu uvedbe v poštnem prometu naj bi sedaj

uvedli novo tarifo tudi na železnicah. Po novem načrtu bi bile Zedinjene države razdeljene na 10 odsekov. Tarifa bi se ravnala po teh odsekih. Tako bi na pr. vožnja veljala v navadnih vlakih prvega odseka ne glede na daljavo le 1 dolar. Od Chicago do Milwaukeeja in Minneapolisa bi bil le en isti odsek ter bi vožnja znašala do 400 milj samo 1 dolar. Vožnja v dveh odsekih bi veljala 2 dolara. Potovanje iz New Yorka do San Franciscia bi vodilo skozi pet odsekov in vožnja bi znašala pet dolarjev. Nekoliko dražja bi bila v Pullmanovih vozovih.

Od nove tarife si obeta silno mnogo. Promet bi se zelo povečal in po železnici bi potovali tudi ljudje, ki se je doslej sploh niso posluževali. Zaradi večjega prometa bi železnica zaposljevale tudi več uslužbencev in rabila več materiala. To bi poživilo delavnost v mnogih industrijskih strokah. Če bi se nova tarifa obnesla v potniškem prometu bi jo uvedli tudi v tovarnem, ki je znatno večji.

Rekord mraza

Najmržljivejši kraj na svetu ni na severnem ali na južnem tečaju temveč v Sibiriji. Zato tudi ne govorimo o polarnem temveč o sibirskem mrazu. Blizu majhnega kraja Verhojansk v severni Sibiriji kaže toplotni merilnik celo -70 stopinj C. Namerniki so pa tudi že -76 stopinj C. V takšnem mrazu navadni toplotni merilniki niso s živim srebrom odpovedo, zato se morajo posluževati s alkoholom polnjenih. V

tako hudem mrazu živo srebro zmrzne, odnosno se spremeni v trdo kovino, ki se da upogibati kakor svinec. V pragozdovih okrog Verhojansk se zaradi mraza z velikim trusem podirajo velika drevesa. Pogosto se razdrobe kakor steklo in je les zmrznen tako, da je trši od železa in da se sekira ob njem krha. Zato si tam tudi težko preskrbe pozimi kurivo kajti sekati se da le suh les.

Rekord mraza, ki je bil kdaj dosežen na zemlji, znaša približno -80 stopinj C. Seveda velja to samo za sedanjo dobo, medtem ko je bil v ledeni dobi mnogo hujši mraz. Umetno je pa veda dosegla še mnogo večji mraz. V laboratoriju leydenske univerze so dosegli pri eksperimentih -272 stopinj, torej niti ne za celo stopinjo manj kakor znaša absolutni mraz.

Edini časnik v Tibetu

V Tibetu imajo tudi novinarja, toda tam izhaja samo en časnik. Izdaja ga Tibetanc Tarčin Babu v mestu Tačinu. Nekakšni kolporterji tega lista so trgovske karavane, ki tudi nadomestujejo pošto. Tarčin Babu piše list popolnoma sam, podatke pa črpa iz vesti, ki jih čuje po radiu in iz kakršnihkoli čenc, ki mu prihajajo do ušes, vendar pa mu ni treba objavljati popravkov. Lista mu tudi ni treba izdajati redno. Izda ga, ko se mu nabere dovolj novic. V člankih so podani pregledi o političnem položaju po svetu in v začetku vsakega takega članka je reproducirana slika vladarja države, o kateri Tibetanc seznajajo svoje čitatelje v svojem članku. Te slike so zelo malo podobne mojem, ki bi jih naj predočale, kajti rišejo jih ti-

betanski risarji, ki niso posebno spretni v svojem poslu. Tarčin Babu je nedvomno najprejše novinar na svetu, njegovi čitatelji pa so verjetno najmirnejši in najzadovoljnejši, saj se jim ni treba razburjati sprice precej plesnivih vesti.

Radio išče dediča milijonskega imetja

Ameriški radio išče ta čas z vneto dediča milijonskega imetja brez gospodarja. Gre za zapuščeno nekoga Iroca, oziroma njegovih sester, ki sta umrli l. 1933. In 1935., ko sta po njeni podedovali. Sami nista potem zapustili nobene oporoke. Menijo, da obstoje tucati oseb, ki bi bile upravičene do tega milijonskega imetja v dolarjih, toda doslej se ni javila še nobena.

Brezuspešna evakuacija

Londonsko zdravstveno ministrstvo objavlja, da se je izmed 750.000 šolskih otrok ki so jih ob začetku vojne poslali brez staršev iz Londona in drugih velikih industrijskih mest na deželo, že 250.000 vrnilo domov. Izmed 500.000 evakuiranih mater z majhnimi otroki, slepih in pohabljenec sta dve tretjini isto tako vrnili v prejšnja bivališča. Sploh sta že nad dve tretjini v začetku septembra evakuiranih oseb zapustili odkazana jim bivališča v podeželju in se vrnili v mesta.

RAZLIKA MED PUSKO IN STROJNICO

— Očka, kakšna je razlika med puško in strojnico?
— Veš, to je tako, sinček kakor če govorim jaz, potem pa mati

M. Krogove: Na prisojni strani Močno prikupna komedija, odlična predstava in popoln uspeh

Ljubljana, 29. januarja
Prav v teh dneh, ko so nam oči in zlasti srca vztrajno obrnjena na sever, je prišla tale nordijska avtorica na naš oder. Kakor bel galeb lep takoj močno prikupen s svojo naravno eleganco in nobleso. Srečen slučaj nas je seznanil s finskimi ženami — Znamami na Niskavuorijeu — s katerimi smo dobili na repertoar igre posebnega na moč prijateljskega vtiska in prav tak srečen slučaj nam je prinesel premiero švedske veseleigre »Na prisojni strani«, ljubnevine, nežne, vidno iz življenja globoko zajete male umetnine.

Obe nordijski igri z daljnega severa sta na modkrili, kako blizu so si naša srca s finskimi in švedskimi in kako visoko stoji kultura severnih narodov, ki so sposobni take literature. Razumemo, da je prav v današnjem grobem, brutalno razburljivem času tudi komedija Helge Krogove dosega-

la v praškem Narodnem divadlu izredne umetniške uspehe s celo serijo uprizoritev in da je »Na prisojni strani« prišla na nemške odere. Kajpak le na najbolj zbirne, le posebno intimnost v izrazu in aparnost v formi ljubice duševne drame s primestjo noblesne vedre šaljivosti in res kultivirane humornosti in komičnosti. Tam zmaguje švedska dramatikarica Tu ni nikakih silnih izbruhov, niti močnih pretresljivih zunanjih prizorov; vse je blagorodno, fino in imponira se posebej s tem, da bolj nakazuje kakor kaže, več zamolči kakor pove, a prepušča tvoji duši in tvojemu duhu, da zajameš in prečutiš vso skalo pritaenih čustev in misli in si zadivljen. Že ko sem prečital komedijo, mi je bilo izredno toplo pri srcu in ko sem gledal nato še našo odlično predstavo sem užival ponovno.

Vesel sem bil torej, ko sem opazoval, kako je uživala tudi naša publika in si s tem

zopet utrdila sloves, da ima pravilen okus in točen čut za odsko in literarno kvaliteto. Seveda so bili med to publiko tudi redki taki, ki jim je bilo dejanje preveč mirno, dogodki bledikasti barve preveč pastelne. Za razne umetnine je pač treba različne srčne kulture, sposobnosti življenja v posebno občutje, pogleda za intimitno potezo in sluha za nevsiljive duhovitosti. Marsikdo si želi hrupa, bodal, krvi, hropenja, krikov, groma in treska. Bodi mu! Tudi takih umetnin ne odklanjam, a ljubše so mi tihe, vedre zgodbe, že zaradi kontrasta z današnjico, iz katere vsak rad pobegne vsaj za par lepimi priručniki ur.

Vsebinsko? Racionalno pozitiven Slovenec bi dejal: iz te igre vidimo, da se mora tašča v vsakem zakonu umakniti snahi, sicer v hiši ni prave sreče; žena delaj in odločaj v gospodinjstvu, sicer se dolgočasijo in lahko zaideš v nevarnost. Mož pa zaupaj ženi in ne preizkušaj njene zvestobe s tem, da jo postavljaš v izkušnjo. Lepo je na prisojni strani, kjer je vsega v izobilju, a še lepše, ker priručnejše in svobodnejše je na senčni strani. Če pa se združita v razumevanju obe strani, je najlepše, popolna sreča.

Toda tako razlagati vsebino je pač preveč prozaično in vprav emokavzarsko. Helga Krogova je znala vse to povedati drugače, poetično, učinkovito ob vsej finosti in lehkosti, močno vzbije vsež nežnost.

In predstava je bila izvrstna v režiji prof. O. Sesta, ki je imel vidno radost ob svojem delu ter v inscenaciji arh. Franca, ki se je za dekoracije ob severnih fjordih z okusom in efektom močno potrudil.

Moža Hartviga, veleposelnika, je s svojo toplo govorico in simpatično preprostostjo odlično posebej naš vrli Kralj, i. j. g. žena, bivaš slika in marljiva tip-karica, bistra, iskrena, čisto svobodno trezna, a po srcu vsa topla Estera je bila Mira Danilova, posebno težko vlogo ima Vida Juvanova s čustveno zaprtjo, nezaupno, kolektivno Vencho, ki se končno le otaja, ko prejme za kofuto še sama kofuto. Ta ženski tip nam je tu, težko zajeten, a mora biti pač švedski, tako rekoč folkloren, torej zanimiv. Danešev originalni stric Severin je zame malec bled, dolgočasen, stereotipen, šablonski v svojih lenih gestah in v svoji počasnici, pa tudi večkrat pretirni govornici. Zdeli bi si več barv in nekaj kontrastov, ki jih je sposobna zrela umetnost starega leva Daneša. Prav dober naraven, topel in prikupen je Bris, pisatelj, vedra, iskrena duša, ki jo izraža Jerman.

Zase stoji mogočna tašča, veleposelnica Margreta, ljubosumna na snaho Estero, ki ji ne more zaupati, da bo dobra žena in gospodinja, saj je bila slikarica in rečna tip-karica. Predstavlja jo z mrzlo zlobo in energijo prav dobro Polonca Juvanova. Prikupen tip bogatega lahkočnega, dobrodušnega blebečata, nikomur opasnega Prebena igra imenito Jan, kakor vselej v takih apartnih vlogah naraven in prepričljiv.

Skratka: močno prikupna igra, odlična predstava, popoln uspeh. Fr. G.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znakmo. — Popustov za male oglasne ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— Din.

Male oglase

»Slov. Narod«
sprejema upravo do 9. ure dopoldne

MREŽE
za postelje najceneje pri
ANDLOVIC, zaloga pohištva,
Komenskega ul. 34. 373

REKLEZEJE
ENO
VEČPRAVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

POUK

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

FRANCOŠČINO IN NEMŠČINO
poučevanje redne dijakije inje in privatiste vseh razredov oz. šol in odrasle. Aneta Potočnik, strok. dipl., Tržaška cesta 1-1. (podaljške Bleiweisove ceste). 430

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— Din.

MOTORNKO KOLO
NSU 500 ccm OHV, štiri prstave, z električno razsvetljavo in baterijskim vžgalom, cca. 7 tisoč kilometrov vožnje, v brezhibnem stanju, zelo ugodno prodaja Stranjsky Oton — Tržič, Predilniška ulica 1a/II. 422

Insertirajte
V
„SLOV. NARODU“

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

IZVAJAJE VSE VRSTE TISKOVNIH
PREPROSTE IN NAJFINIJEŠE

Makulturni papir

preda
uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

FOTOGRAFSKI ATELJE
filialka, brez konkurence, v lepem mestu na Hrvaškem, na prodaj zaradi prevelike obremenitve in bolezn. — Foto Vlasta, Bos Novi. 423

OREHOVA JEDRKA
nova, sortirana cvetlični med in medic dobiti na najceneje v MEDARNI

Ljubljana Zidovska ul. 6 2. L.

FIZOL ZA KUHO
dobite poceni pri SEVER & KOMP.
Gospodarska, cesta 5
13. L.

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 4.— Din.

STROJNICO
vrtalni stroj, stroj za variti in kovačnico v dobrem stanju kupim takoj. Ponudbe na Ivan Prešern, tov., Kranj. 431

TRGOVSKO HISO
v okolici mesta ali na deželi v bližini farne cerkve na prometnem kraju kupim ali vzamem v najem. — Ponudbe z navedbo cene poslati na naslov: Ivan Vrtačnik, St. Lambert, p. Sava pri Litiji. 434

E. C. Bentley:

„Skok skozi okno“

ROMAN

— Čevlji, ki so me izdali, — je nadaljeval Marlowe po kratkem presledku, — so me zelo tiščali. Toda vedel sem, da se pod nobenim pogojem ne sme pojaviti moja stopinja pri koči, kamor sem bil položil truplo. Tudi med kočjo in hišo se ne sme pojaviti. Stlačil sem svoje čevlje v suknjič ter napravil vidno sled na travniku, potem pa še na preprogi. Strašno je bilo slatič mrljica, ga preobleči v drugo obleko in mu obuti čevlje. Prav tako strašno je bilo pogegniti mu umetno zobovje iz ust. Mimogrede rečeno, zmotili ste se, ko ste pisali o whiskeyju. Napil sem se samo enkrat, toda napolnil sem stekleničico, ki sem jo bil vzel s seboj. Čakala me je razburljiva noč in sam nisem vedel, da-li bom vzdržal. O tem, kar sem počel v hiši, vam ne morem več dosti povedati. Ko sem odslavl Martina, sem potegnil iz samokresa naboj in jih skrbno osnažil z žepnim robcem. Bankovce, torbico in demante sem spravil v Mandersonovo pisalno mizo. Ko sem stopal po stopnicah, je nastal še nevaren trenutek, ker ni bilo izključeno, da bi me kdo opazil. Toda zgodilo se ni nič.

Prvo, kar sem storil, je bilo, da sem položil samokres in naboj nazaj v futral, potem sem ugasnil luč in odšel v Mandersonovo spalnico. Kaj sem moral

tam delati, veste. Hotel sem postaviti čevlje pred vrata, pustiti tam Mandersonov suknjič, telovnik, plašč, črno kravato in vse, kar je bilo v žepih, izbrati drugo obleko, kravato in čevlje ter položiti umetno zobovje v skledico, na kateri sem pustil žal odtise prstov. Potem sem moral leči na posteljo in jo spraviti v nered. Toda ta čas je bil že napočil najtežji trenutek: v sosedni sobi je spregovorila gospa Mandersonova. Mislim sem na to in vendar je malo manj-kalo, da nisem izgubil glave. Sicer sem pa imel premišljeno še drugo možnost. Če bi se bilo zgodilo, čeprav to ni bilo verjetno, da bi bila gospa Mandersonova še pokonci in da bi ne mogel iz hiše skozi okno, sem hotel še nekaj ur ostati v hiši in jo zapustiti šele pozneje po običajni poti. Martin bi bil že spal. Morda bi me bil kdo slišal, nihče bi me pa ne bil videl. S truplom bi bil storil vse, kar sem nameraval, potem bi se bil pa čim hitreje odpeljal v Southampton.

Edina razlika bi bila, da bi ne bil imel tako jasnega alibi, ker bi ob pol sedmih ne mogel biti v hotelu. Odpeljal bi se bil naravnost v pristanišče in tam bi bil previdno zvedel vse, kar sem moral vedeti. Vsekakor bi bil pa prispel tja pred odhodom parnika. Če bi ne bil prispel v Southampton ob desetih, bi se bil izgovoril, da se mi je pripetila med potjo nesreča. Pa tudi če bi bil samokres v moji sobi dokazoval, da je bil rabljen, bi me vendar nihče ne mogel spravljati v zvezo s strelom, v kolikor so ljudje verjeli, da se je vrnil Manderson. Ko sem zaslišal dihanje gospe Mandersonove in spoznal jo

njem, da spi, sem odšel po prstih in nogavicah skozi njeno sobo in kmalu sem bil srečno zunaj.

— Povejte mi samo, — je dejal Trent, ko je Marlowe obmolnil, — zakaj ste šli v nevarnost s tem, da ste šli skozi sobo gospe Mandersonove? Razumem, zakaj ste skočili skozi okno na tej strani hiše. Tam vas ni mogel videti niti Martin, niti kdo drugi. Toda na desni strani sta bili še dve prazni spalnici in salon gospe Mandersonove. Mislim sem, da bi bilo varnejše, če bi bili bežali skozi eno izmed teh sob.

Marlowe se je obrnil k Trentu.

— Če bi bil imel drugo možnost, bi bil gotovo zbežal po drugi poti. Ko sem vstopil v Mandersonovo sobo, sem zaprl vrata. Razmišljal sem o položaju glede na zaprti prostor z edino nevarnostjo: gospe Mandersonovo. Moral sem samo počakati, da bi zopet zaspala. Pot je bila prosta. Toda mislite si, da bi bil šel brez suknjiča in samo v nogavicah z Mandersonovimi čevlji in obleko v rokah v eno izmed praznih sob. Na hodnik je sijala polna luna. Toda tudi če bi se moj obraz ne bil videl, bi nihče ne bil dvomil, da nisem Manderson. Lahko bi se bilo zgodilo, da bi bil hodil Martin neslišno po hiši, kakor je njegova navada. Bunker bi bil lahko stopil iz svoje spalnice. Tudi služinčad bi se bila lahko pojavila. Vse to sicer ni bilo posebno verjetno, toda možno je bilo.

V Mandersonovi sobi sem bil pa povsem varen in vedel sem, koga lahko srečam. Ko sem ležal v svoji obleki na Mandersonovi postelji in prisluškoval slabemu dihanju v sosedni sobi, sem se vendarle

čutil varnega. Imel sem možnost, ko je začela gospa Mandersonova govoriti z menoj, utrditi nekatere okoliščine svojega načrta s tem, da sem ponovil, da sem bil jaz, Marlowe, poslan v Southampton. Mišim, da mi tu ni treba ničesar pripomniti. Vrnil sem se v Marlston in z ostankom svojih živčnih moči sem kljuboval vašemu prijatelju, policijskemu uradniku. Najtežje mi je bilo, ko sem stal drugo jutro pred kočjo, kamor sem bil položil truplo. Mislim sem, da me boste takoj aretirali. Zdaj sem vam povedal vse.

Trent je vstal.

— Nobenega vprašanja vam ne zastavim več. Verjamem vam. Ne zato, ker mi je vedno ugajal vaš obraz ali ker je tako udobnejše, temveč zato, ker sem tako domisljiv, da verujem, da bi mi nihče ne mogel celo uredi lagati. Vaše pripovedovanje je nekaj izrednega. Toda tudi Manderson je bil izreden in vi ste tudi. Eno je izven dvoma: pogumni ste!

Marlowe je zardel in hotel je nekaj odgovoriti, toda Cupples se je suho zasmel.

— Kar se mene tiče, — je dejal, — vas nisem niti za hip smatral za krivca. — Marlowe se je vlnudno priklonil, toda Trent ga je začudeno pogledal. — Samo eno vprašanje, — je nadaljeval Cupples, — recimo, da bi bil nekdo drugi osumljen in da bi ga bili obdolžili. Kaj bi bili vi storili v tem primeru?

— Mislim, da bi bila moja pot povsem jasna. Odšel bi bil k njegovemu zagovorniku in mu povedal, da imam ta zločin na vesti jaz.